

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

4/2022

**Porin
asuntoseminaarin
runsas sato
s. 6-10**

**Lapsi-
ystävällinen
kunta
s. 3**

**Asumistuen
kohdentumisessa
ongelmia
s. 4**

**Vinkkejä
energian
säästöön
s. 5**

Asukasliitto ry
 PL 9, 00981 Helsinki
 p. 045 132 8404 (toimisto)
 asukasliitto@asukasliitto.fi
 www.asukasliitto.fi

Asukasliitto on vuonna 1974 perustettu valtakunnallinen, kaikkia asumismuotoja edustava järjestö. Liitto neuvoo vuokra-asukkaita, osakeyhtiön osakkaita, asumisoikeusasukkaita, asukkaiden yhdistyksiä sekä asukas- ja talotoimikuntia. Liitto tuo esille asukkaiden näkökulman ja reagoi asunto-politiikan muutoksiin mm. antamalla lausuntoja. Liitto tarjoaa koulutusta, järjestää seminaareja ja asukastapahtumia.

Jäsenmaksu vuonna 2023 on 28 euroa/henkilöjäsen.
 Yhdistyksen jäsenmaksu jäsenmäärästä riippuen 40-45 euroa.

Asukasliiton puhelinneuvonta kaikille
 p. 0600 972 72 (puhelun hinta 1,69 €/min+pvm)

Jäsenten oma neuvontapuhelin
 p. 050 339 1150

Puhelinneuvonta arkisin klo 10-14.

Puheenjohtaja

(tiedotus ja lehdistö)
 Hans Duncker, puh. 050 308 2321

Varapuheenjohtaja

Riitta Salasto

Toiminnanjohtaja

Carita Kärkinen

Asukasliiton hallitus 2023-2024

Pasi Anttonen, Katja Karjalainen, Carita Kärkinen, Toivo Kärkinen, Tuula Laukkanen, Isko Laurell, Unto Nikula, Tapani Raatikainen

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

Asuminen & yhteiskunta 4/2022

Päätoimittaja: Risto Kolanen
 p. 0400 204 844
 risto.kolanen@pp.inet.fi
 (juttuideat, tekstit)

Toimituksen kuva- ja uutisposti:
 asuminenyhteiskunta@gmail.com

Toimitus: Unto Nikula, Riitta Salasto

Kuvaaja: Katja Karjalainen

Taitto: Carita Kärkinen

Kierrätysidean suunnittelu:

Katja Karjalainen

Kierrätysidean kuva ja teksti:

Susanna Alhokoski

Kannen kuva: Kolmensepänaukio Helsinki, Katja Karjalainen

Numerossa avustivat:

Hanna Ahonpää, Iina Antinluoma, Hans Duncker, Raimo Granberg, Riikka Kalmi, Mari Kangas, Hannele Kerola, Veera Kontula, Hilikka Kotkamaa, Tarja Lampinen, Sampo Lepistö, Mikael Matikainen, Mirka Pihlajamaa, Katri Saartila, Timo Rauhanen, Marju Silander., Veikko Somerpuro ja Tampereen Teatteri.

Painopaikka: Salon Lehtitehdas 2022

Painosmäärä: 4 000 kpl

Ilmoitushinnat:

Takasisivun pikkuilmoitus (lev. 120 mm x kork. 80 mm) 250 € (alv 0%)
 Puoli sivua (lev. 255 mm x kork. 185 mm) 500 € (alv 0%)

Olemme olleet tässä ennenkin...

Minulle tuli voimakas déjà vu-kokemus, kun lapsenlapsi, joka ei ole enää lapsi sanan varsinaisessa merkityksessä, esitti kommenttejaan tulevan talven näkymistä. Energiänsäästön tarpeen tämä nuori toki hyväksyi ja kannatti, mutta ilmiselvästi hän ei kyennyt käsittämään, että voisimme joutua kokemaan kiertäviä sähkökatkoja. Hänen isänsä oli vuonna 1973 kahdeksanvuotias poikaviikari, joka koki valaistuksen puollittamisen ja muut poikkeukset pelkästään jännittävinä. Tuolloin yhteiskuntamme oli vielä niin kehittymätön, että kahden tunnin sähköttömyys ei olisi kovinkaan dramaattiselta tuntunut. Nyt on aika tavalla toinen tilanne. Jos taloudessa ei ole älypuhelinta, ollaan aika virikkeettömässä tilanteessa. Tällaiset mahdolliset vaivat kestämme toki ilman suurempia mutinoita.

Mutta kestämmekö elinkustannusten nousun? Kirjoittajaa askarruttaa ja huolestuttaa vähän joka puolelta tulevat signaalit siitä, että esimerkiksi jopa viidennes helsinkiläisistä ei tule selviämään taloudellisesti läpi talven ilman luottohäiriömerkintöjä tai vielä vakavampia seurauksia. En tunne yksityisesti olosuhteita muussa Suomessa, mutta oletan vähäosaisuuden jakautuvan aika samankaltaisesti ympäri maan. Nyt valmistellaan uudistusta, jossa luottohäiriömerkintä poistuu kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hoitamaton velka on maksettu. Tämä olisi hyvä, koska nykyinen vähäväkisen ihmisen stigmatisointi saisi kyllä loppua. Toisaalta yksikin luottohäiriö-

merkintä voi sysätä ihmisen sel-laiselle elämänpolulle, jolta ei ole paluuta normiyhteiskuntaan. Syyjäytymisen maksaa sitten yhteiskunta vuosikymmeniä.

Yhteiskunnalla on kykyä hoitaa haasteet. Yhteiskunnallamme on toki tiedolliset ja taidolliset kyvyt edessä olevien haasteiden hoitamiseksi. Ongelmat ovat puhtaasti tunnepuolella. Välitän, täysin tietoisena siitä, että aiheutan ehkä mielipahaa, seuraavan maksimin: "Suomalainen osaa kadehtia toiselta sellaistaakin, mitä hän ei itse tarvitse." Tämän asenteen on niin politiikkojen kuin virkakunnallakin syytä jättää täysin taka-alalle. Nyt ei ole kyse maailmankatsomuksesta, puoluesidonnaisuudesta tai mistään reunaehdosta. Siellä missä puute on ilmeinen ja akuutti, on autettava – heti ja pyyteettömästi. Yhdeksänkymmenluvun suureen laman arvet ovat vihdoin suurelta osin saatu hoidettua. Tosin osin niin, että sen uhrien elämä on päättynyt.

Emme kai halua elää uutta kolmen vuosikymmenen ajanjaksoa, jonka yhteiskunnallinen pääpönistus, on paikata talven 2022-23 talven vahinkoja?

Muutamia havaintoja alkaneesta talvikaudesta

On mielenkiintoista huomata, kuinka pienetkin asiat muodostavat vaikuttavuusketjuja. Nyt toteutetaan "astetta alemmas" kampanjaa höystettynä erilaisin energian säästöä lisäävin konstein. Otan konkreettisen esimerkin. Eräs käyttöön tuleva keino on pihavalaistuksen vähentämi-

Puheenjohtajan palsta

nen. Huonompi valaistus vaatii tehokkaampaa liukkauden torjuntaa. Murtuneita jalkoja ja käsiä joudutaan lastoittamaan joka talvi aivan liikaa. Hämyisellä pihalla liukastumisen riski kasvaa potenssissa. Asun I luokan pohjavesialueella, joten tänne ei sopisi levitellä suolaa tai ureaa. Tämä esimerkkiketju loppuu siihen, että mistä sitten saa sitä ympäristölle vaaratonta liukkauden estoainetta? Vaivattomasti oikeastaan mistään. Sitä on pääasiallisesti tuotu Venäjältä, vaan ei taideta tuoda enää.

Tällä esimerkillä tahdon osoittaa, kuinka muuttuvia asumisen ja itse asiassa merkittävä osa päivittäisen elämän edellytykset ovat. Eletään siis yhteisöllisesti kanssaihmistemme seurassa, säästetään fiksumasti ja pidetään mielessä, että joulusta on vain puoli vuotta juhannukseen.

Rauhaisia pyhiä toivottaen,

Hans Duncker
 puheenjohtaja

Vi har varit där också tidigare...

Jag fick en stark déjà vu-upplevelse när mitt fullvuxna barnbarn konstaterade, att det är helt OK att vi sparar ström, men varför skrämmer man folk med hotande strömbrott? Hans pappa var 1973 en åttaårig spelevink, som tyckte att den dämpade belysningen på gården och vägen var enbart spännande. Samhället var ett halvsekel sedan så underutvecklat, att par timmar utan ström inte skulle ha varit förfärligt dramatiskt. Nu är vi upp till öronen beroende av elen. Eventuella strömbrott klarar vi nog, men...

Klarar vi av situationen med den rusande inflationen? Speciellt bra ser det inte ut. Mängas ekonomi är så bräcklig, att redan elprisets höjning för dem ut i gräzonen med obetalda räkningar.

Här måste hela befolkningens solidaritet hålla vårt liv och leverne på en dräglig nivå. Vi som har råd får helt enkelt inte förfalla till arvsynden: "Varför skall vi betala andras levnadskostnader?" Nu är det inte fråga om olika livssyner och ideologier. Under första hälften av nästa år avgör vi, om vi skall uppleva på nytt 1990-talets materiella misär.

Det är väl inte meningen, att vi igen skall reparera nästa års skador de följande 30 åren?

Några synpunkter på den kommande vintern. Sparkampanjer behövs, men realistiskt tänkande behövs också. Jag tar här, ett konkret exempel. Det låter mycket bra, att dämpa gårdsbelysningen och spara el på ett enkelt sätt. Problemet är bara det,

Ordförandes spalt

att sämre belysning ställer stora krav på sandning och bekämpandet av halkan som helhet. Ökad aktivitet på den fronten kanske kostar lite mera, men pudeln kärna är följande. Lejonparten av de kemikalier som problemfritt kan användas för bekämpning av halkan har kommit från Ryssland.

På första klassens grundvattenområden får man helt enkelt inte använda urea eller vanligt vägsalt. Vi har mycket, att tänka på den kommande vintersäsongen – men med samarbetsvilja och sunt förstånd väntar en härlig vår på oss.

Hans Duncker
 ordförande

Jokaisella lapsella on oikeus elää ja kasvaa turvassa UNICEF:n kunta-malli

On monia syitä, miksi **Yhdistyneiden kansakuntien YK:n alaisen UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta – malli** auttaa työtä lasten ja nuorten aseman parantamiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa. Kuntien kehitystyössä lapsiystävällisyys liittyy ihan kaikkeen. Lapsiystävällinen kunta -malli perustuu **YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen**, johon Suomi on sitoutunut.

– Koronaepidemia, ilmastokriisi ja sodat ovat vaikuttaneet merkittävästi lasten hyvinvointiin niin maailmalla kuin Suomessa. Lapsen oikeuksien sopimuksen erityisen haavoittuvassa asemassa, ja heidän oikeutensa erityiseen huolenpitoon ja suojelemaan jää liian usein toteutumatta. 2020-luku on ollut lapsille raskas. UNICEF tekee yhteistyötä viranomaisten kanssa, jotta YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen takaamat oikeudet toteutuivat jokaiselle lapselle. Lapsiystävällinen kunta –malli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa, kertoo Lapsiystävällisen hallinnon ja lapsen oikeuksien erityisasiantuntija **Sanna Koskinen**, Suomen UNICEF:sta.

Suuri osa päätöksistä tehdään kunnissa

Monestakin syystä haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ei aina tunnusteta ja he eivät saa tarvitsemaansa tukea. Vuonna 2022 Lapsiystävällinen kunta –mallissa on mukana 47 kuntaa eri puolilta Suomea. Uusina vuoden alussa tulivat mukaan Hamina, Imatra, Kempele, Kuopio, Salo ja Vaasa.

Malli on kunnille maksuton, ja kaikki lapsiystävällisyytensä kehittämistä kiinnostuneet kunnat voivat hakea mukaan. Tarvitaan kuitenkin kahden vuoden tavoitteellista kehitystyötä ennen kuin kunta voi saada UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta -tunnuksen.

Vaasassa lapset itse mukana

Uutena mukaan tulijana Vaasan kaupunki kartoittaa aluksi lapsen oikeuksien nykytilaa ja tulosten pohjalta kaupunki asettaa Lapsiystävällinen kunta kehitystyönsä tavoitteet ja valitsee konkreettiset toimenpiteet toimintasuunnitelmaansa. Työ koskee kaikkia toimialoja, aina kaupunki- ja liikennesuunnittelusta varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Myös nuorisovaltuusto on mukana työssä. Yhteistyötä kehitetään **Pohjanmaan hyvinvointialueen** kanssa.

– Valmistelutyö on lähtenyt Vaasassa hyvin käyntiin kaikilla toimialoilla ja yhteistyössä. Tänä syksynä esimerkiksi lapset ovat saaneet omat kulttuuriviikot Vaasassa. Lätäkko-tema alkoi satupäivästä 18.10. ja päättyi kansainväliseen lapsen oikeuksien

päivään 20. marraskuuta. Paljon on Vaasassa lasten asioiden edistämiseksi tehty, mutta vielä on kehitettävää. Lasten kuuleminen ja lapsivaikutusten arviointi päätöksenteossa tulee saada osaksi normaalia käytäntöä. Lasten kuulemisen ja osallistamisen lisäksi tarvitaan toimijoiden tiedon lisäämistä ja sitouttamista.

Vaikutuspäivä ja lasten raati

Nykytilan kartoituksessa kuullaan lasten ja nuorten näkemyksiä ja vastataan Lapsiystävällinen kunta –mallin arviointikysymyksiin. Aluepalvelupäällikkö **Suvi Aho** Vaasan kaupungilta kertoo vaikuttamispäivistä. Lokakuussa järjestettiin suomenkielinen aamupäivä Onkilahden koulun viidesluokkalaisten ja marraskuussa oli ruotsinkielisen aamupäivä Vikingan koulun viidesluokkalaisten.

Aiheena oli Onkilahden puiston kehittäminen, jota kaupungin kaavoitus ja kuntatekniikka

suosikki-ideoista. Myös kaikille asukkaille avataan kysely puiston kehittämisestä, johon lapset vielä vastaavat opettajan johdolla.

Malli tulee maailmalta

Lasten vaikuttamispäivän lisäksi keväällä 2023 samojen oppilaiden kanssa kehitetään lastenraati -toimintaa. Lasten vaikuttamispäivästä ja lastenraadista halutaan luoda helppokäyttöisiä ja innostavia tapoja asukasvuorovaikutukseen, jotka palvelevat niin kaupungin työntekijöitä kuin lapsia ja koulutyötä.

UNICEFin *Child Friendly Cities* –mallia on toteutettu maailmalla vuo-

Onkilahden koulun viidesluokkalaisten osallistui lokakuussa puiston suunnitteluun Vaasan hallintotalolla.

Lapset ja nuoret valoparaatissa Vaasassa YK:n lapsen oikeuksien päivän kunniaksi 20.11.2022.

– Vuonna 2023 laaditaan malliin liittyen toimintasuunnitelma ja aloitetaan sen toteuttaminen. Toteuttaminen jatkuu vuoden 2024 ajan, kertoo koordinaattori, terveydenhoitaja **Hanna-Mari Joutsen Vaasan kaupungin hyvinvointipalveluista**. Aiempaa työkokemusta Joutsenella on mm. nuorten parissa työskentelystä opiskeluterveydenhuollossa ja lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämisestä terveydenedistämisen koordinaattorina.

edelleen työstävät. Ennen vaikuttamispäivää lapset vierailivat opettajansa johdolla puistossa, sekä tutustuivat yhteiskuntaopin tunnilla demokratiaan ja kunnan päätöksentekoon. Vaikutuspäivässä puiston suunnittelu käsiteltiin yhdessä lasten, kaavoittajien, hortonomien ja kaupunkiympäristölautakunnan jäsenen kanssa.

Lapset pääsivät yhdessä piirtämään, juttelemaan, valikoimaan ideakuvia ja äänestämään

desta 1996. Malli tuotiin Suomeen 2012, ja sitä kehitettiin yhdessä **Hämeenlinnan** kanssa. Hämeenlinna sai tunnuksen ensimmäisenä vuonna 2013. Pääkaupunkiseudun kunnat **Helsinki** ja **Vantaa** ovat mukana, ja tällä hetkellä mallilla tavoitetaan yli puolet Suomessa asuvista lapsista.

Eri puolilta maailmaa on mukana kymmeniä maita. Pohjoismaista ovat mukana Ruotsi, Tanska ja Islanti.

Riitta Salasto

Vaasan Lapsiystävällinen kunta –mallin koordinaattori Hanna-Mari Joutsen Tammikaivon terveyskeskuksen alueella. Lampi ja puisto tuovat viihtyisyyttä varsinkin kesäaikaan lapsiperheille heidän asioidessaan esim. neuvolapalveluissa.

Ympäristö- ja ilmastotyö lapsiystävällisessä kunnassa

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta –mallin suomalainen digipalvelu: www.lapsiystavallinenkunta.fi

UNICEFin kansainvälisen Lapsiystävällinen kunta –mallin verkkosivut: <https://childfriendlycities.org/initiatives/>

– Pitkän aikavälin tavoite on, että seuraavat asiat toteutuisivat kunnissa, kiteyttää Suomen UNICEFin viestinnän ja ilmastomuutoksen asiantuntija Minna Suihkonen.

- Lapsiystävällinen kunta vähentää ilmastopäästöjään järjestelmällisesti. Kunnalla on ilmastostrategia tai -ohjelma, jonka toteutumista seurataan systemaattisesti. Tämä tarkoittaa esimerkiksi säännöllistä päästökemityksen raportointia. Kunta huomioi ilmastovaikutukset energiasektorin ohella myös liikennettä, maankäyttöä, rakentamista, hankintoja ja palveluiden järjestämistä koskevassa päätöksenteossa sekä eri toimialojen valmius- ja turvallisuussuunnitelmissa.

- Lapsiystävällinen kunta huolehtii, että lapset ja nuoret saavat riittävästi tietoa ilmastomuutoksesta ja pystyvät vaikuttamaan ilmastopäätöksiin niin päiväkodissa ja koulussa kuin kunnan tasollakin.

- Ilmastomuutos on läpileikkaavasti mukana paikallisissa opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteissa eri kouluasteilla.

Asumtomarkkinakatsaus

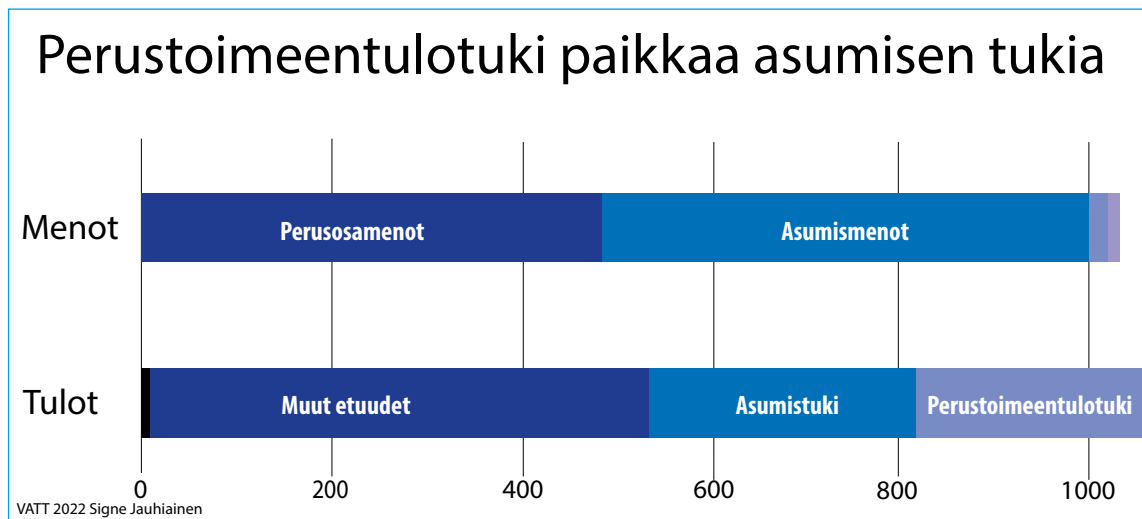
Ongelmia asumistuen kohdentumisessa

Asumisen kustannukset Suomessa, varsinkin maamme suurissa kaupungeissa ovat kansainvälisestikin vertaillen korkeat. Asumisen kalleuden vuoksi taloudelliseen ahdinkoon ajautuneiden kansalaisten ja ruokakuntien asumismenoja korvataan **Kelan myöntämällä asumistuella**.

Asumistuki on kohdennettua tukea, ja sitä on kolmea lajia. On yleinen ja eläkkeensaajien asumistuki, on valtion tukema asuntotuotanto ja sen myötä kohtuuhintainen vuokra-asuntokanta ja vielä eräänlaisena viimesijaisena tukena on asumiskulujen korvaaminen osana toimeentulotukea.

Asumistukea voi saada riippumatta asumismuodosta tai asunnon omistussuhteesta. Vuokra-, omistus-, asumisoikeus- tai osaomistusasukas voi saada tukena 80 prosenttia kuukausittaisesta asumiskulusta. Asukkaana, tai ruokakunnan **taloudellinen tilanne tarkistetaan kerran vuodessa** tuen jatkamisen edellytysten toteutumisiksi.

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT) on tehnyt selvityksen asumistuen vaikutuksesta vuokrien tasoon. Tuen tarkoituksensa mukaista toimivuutta, sen "osumista" oikeaan osoitteeseen on yritetty selvittää aiemminkin (mm. **Soininvaara**

2018). Selvityksissä on pyritty hakemaan vastausta kysymykseen, **vaikuttaako valtiolta tuleva asumisen tukiraha asukkaana maksamaan kuukausivuokran suuruuteen**, ja vaikuttaako **asumisen julkiselta taholta tuleva tuki kunkin paikkakunnan yleiseen vuokratasoon**.

Tuen kohtaanto ei toteudu

Asumistuki on tarkkaan kohdennettua eli se korvaa suoraan osan asukkaana kuukausivuokrasta.

Tilanteessa, jossa paikkakunnan asuntomarkkinatilanne on kireä, eli asunnoista on pulaa ja kysyntä on kovaa, voisi olettaa asumistuen nostavan vapaarahotteisen asuntokannan vuokria.

Toinen merkittävä julkisen tahon tuki asumiseen, eli **ARA-vuokra-asuntotuotanto** vaikuttaa kohteen paikkakunnalla yleiseen vuokratasoon sitä alentavasti. Näin ainakin periaatteessa.

Näissä selvityksissä ei kuitenkaan ole voitu täysin aukottomasti osoittaa asumisen tukien vaikutusta vuokrien tasoon.

Asuntojen uudistuotannossa markkinatilanne on viime aikoina ollut se, että rakentajia on houkuttanut tuottaa etupäässä kovan rahan pieniä asuntoja. Niitä kun voi vapaasti hinnoitella ja niistä saa nopeamman ja korkeamman tuoton. Vuokranantajalle houkutusena on mahdollisimman vähät neliöt, koska pienissä asun-

noissa neliöhinta on korkeampi, kuin suuremmissa.

Tämän suuntauksen vuoksi asumistukea "kuluu" entistä enemmän pienien asuntojen suhteellisesti korkeisiin vuokratuloihin. Tässä asumistuen kohtaanto ei toteudu sen alkuperäisen tarkoituksen mukaan. Tämän tuen alkuidean mukaan sen avulla ja sitä oikein kohdentamalla piti parantaa asuntojen väljyyttä ja asumisen viihtyvyyttä.

Toimeentulotuki paikkaa

Asumistuen myöntämisen edellytyksiä, sen kynnystä säädellään kunnittain asetettavalla vuokranormilla. VATT:n selvityksessä arvioidaan tämän kuntakohtaisen normin muodostavan kul-

lekin paikkakunnalle eräänlaisen **lattiavuokran**, jonka alle vuokranantajat eivät asuntoja tarjoa.

Yksin asuvien määrän lisääntyessä ja asuntojen uudistuotannon suuntautuessa voittopuolisesti pieniin asuntoihin, asukkaalle maksettavaksi jäävä, kuntakohtaisen normituksen mukainen omavastuu voi muodostua asukkaalle ongelmaksi. Tämän vuoksi asumisen kustannuksia joudutaan enenevässä määrin paikkaamaan toimeentulotuella. (Kuva)

Suomen kotitalouksista **43 prosenttia on yhden hengen ruokakuntia**, mutta asumistuen saajista **72 prosenttia on yksin asuvia**. Asumistuesta annettu laki mahdollistaa julkisen tahon ohjaamaan asukasta hakeutumaan talouteensa ja elämäntilanteeseensa aina parhaiten sopivaan asuntoon.

Avoimeksi tässä jää kysymys asumistuen vuokria nostavasta vaikutuksesta markkinatilanteessa, jossa tarjolla on enenevässä määrin aina vaan pienempiä, ja neliöhinnaltaan kalliimpia asuntoja. Kustantaako ja tukeeko valtio tämän suuntauksen jatkuessa **liian kallista asumista**, ja edistääkö tämä sitä asumistuen alkuperäisen ajatuksen toteutumista?

Unto Nikula

Kommentti

Muna vai kana oli ensin?

Asumistuen kohdentumisesta tehdyissä selvityksissä, on tuen "osumattomuuden" todettu olevan kohtuullisen kohdallaan, eikä suoraa vaikutusta alueiden yleisiin vuokratasoihin ole pystytty osoittamaan.

Toisaalta on myös niin, että oli paikkaa suoraa, korvamerkittyä

asumiskustannusten korvaamista, tai toimeentulotukeen lisättyä asumislisää, vuokra-asunnon omistajallehan se kuitenkin menee. Tukea juoksetetaan ruokakunnan talouden kautta korvaamaan kohtuuttoman korkea asumiskustannusta.

Asumistuen vaikutusta vuokrien yleiseen tasoon arvioitaessa ollaan sen kysymyksen äärellä, että muna vai kana oli ensin. Eli johtuvatko korkeat asumistukimienot kunkin paikkakunnan korkeasta vuokratasosta, vai ovatko asumistukikustannukset

korkeita sen vuoksi, että vuokranantaja tietää valtion aina tarvittaessa kuittaavan osan korkeasta vuokrasta?

Kun asuntoja tuotetaan markkinavetoisesti, asumisen hinta asettuu myös markkinatilanteen mukaan. Kovan rahan tuotannolle on aina eduksi jonkin asteinen asuntopula. Yksi yritys tämän kehityksen oikaisemiseksi on ollut ARA viime vuosikymmenellä kehittämä lyhyempään, kymmenen vuoden sääntelyyn sitouttava tukimalli. Perinteisessä, pitkässä mallissa ARA-rajoitteet ovat voimassa 40 vuotta.

Lyhyt korkotukimalli ei kuitenkaan saanut rakentajia tarttumaan syöttiin ja ARA:n tukema kohtuuhintaisten asuntojen tuotanto on laskenut. Tämä näkyy esimerkiksi siten, että tälle vuodelle ARA:n uudistuotantoon varaanasta kahden miljardin tuki-varannosta oli lokakuun lopussa käyttämättä yli puolet.

Varma konsti tilanteen korjaamiseksi olisi asuntojen tarjonnan nostaminen tasolle, mikä takaisi asunnon kaikille tarvitsijoille. Jotta asumisen kustannus saataisiin puristettua jokaisen ruo-

kakunnan talouden kantokyvyn rajoihin, tarvitaan lisää tuettua, kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa. Tutkijoiden termeillä tilanteen korjaaminen edellyttäisi jouston lisäämistä asuntomarkkinassa. Lisäjousto tarkoittaisi asuntojen lisätarjontaa varsinkin kasvavilla paikkakunnilla. Markkinahintaisella asuntojen tuotannolla ei koskaan päästä asumistuen jatkuvasta nousukierteestä.

UN

VATT kutsui uuden asuntopolitiikan hakuun

Ostrobotnian vanha juhlasali Helsingissä oli aikatäynnä, kun **Valtion Taloudellinen Tutkimuskeskus VATT** piti **Asuntopolitiikka nyt!**-seminaarin ulkomaisilla ja suomalaisilla huippualustajilla.

Alan korkea auktoriteetti, talousmaantieteen professori **Christian Hilber, London School of Economics**, kertoi, miten rakentamisen rajoitukset estävät asuntotuotannon lisää-

mistä asuntohintojen noustessa.

Aalto-yliopiston jatkotutkija, juuri VATT:n palvelukseen erikoistutkijaksi tullut **Cristina Bratu** puhui uuden asuntotuotannon kaupungin laajuisista vaikutuksista. Ihmiset siirtyvät uusiin asuntoihin ja vanhat asunnot vapautuvat muiden käyttöön. VATT:n senioritutkija **Sander Ramboer** kertoi asuntolainakanton vaikutuksista asunnonhankintaan ja velkaantumiseen.

Seminaarin toisessa suomenkielisessä osiossa pureuduttiin asumisen tukiin ja verotukseen, mm. **Teemu Lyytikäisen** ja **Essi Erolan** toimesta. He ovat mukana tuoreessa tutkimuksessa, jossa arvioitiin **vuoden 2015 uudistusta asumistukijärjestelmän yksinkertaistamisesta**. Aiemmin yleisen asumistuen suuruutta rajoitti neliövuokraleikkuri, joka korvattiin uudistuksessa kokonaisvuokraa koskevalla ylära-

jalla, joka riippui vain kotitaloukkoosta ja asuinkunnasta.

Esimerkiksi 25 neliöisen asunnon neliövuokraleikkuri oli Helsingissä noin 15 euroa. Asumistukea maksettiin 25 neliöiseen asuntoon siis enintään 375 euron vuokran perusteella. Uudistuksen jälkeen yksinasuva sai Helsingissä tukea enintään 508 euron vuokraan riippumatta asunnon ominaisuuksista. Asumistuki korvaa 80% omavastuun

ylittävistä asumismenoista ylärajaan asti. Tukimuutos nosti merkittävästi pienten asuntojen asumistukea. Tuen saajat eivät silti hakeutuneet aiempaa useammin pieniin asuntoihin. Tämä saattaa selittää sitä, mikseivät pienten asuntojen vuokrat nousseet uudistuksen jälkeen.

Risto Kolanen

Loppuuko sähkö? – 10 tehokasta vinkkiä energiansäätöön

Omaa sähkönkulutusta ja sähkön merkitystä on tähän saakka tullut pohdittua yleensä vain kahdessa tapauksessa: sähkölaskua maksaessa tai sähkökatkoksen sattuessa. Sähkö on perusasia, jota moni ei ole huomannut lainkaan – ennen kuin nyt, kun Eurooppa koettelee energiakriisi ja sähkön hinta on noussut moninkertaiseksi. Hinnankorotus näkyy väistämättä jokaisen kotitalouden kasvavina kuluina, joten sähköä voi ja kannattaakin nyt säästää monin eri keinoin.

Säästämisessä piilee rahallisen säästön lisäksi muitakin etuja. Näin ”vihreiden arvojen aikakautena” olemme kiinnostuneita ilmastonmuutoksesta ja luonnonvarojen säästämisestä, joten sähkön säästäminen on myös yksi tapa vaikuttaa ilmastoasioihin.

– Energiakriisi on tullut vähän yllätyksenä. Maailmanpolitiikka heijastuu tällä hetkellä sähkömarkkinoihin, ja tilannetta on ollut vaikea ennakoita. Sähkömarkkinat ovat toimineet hyvin tähän saakka. Samalla sähkön hinnan taustalla vaikuttaa myös vihreä siirtymä, kun mennään enemmän uusiutuvaan energiaan. Uskon, että hinnat olisivat sitä kautta jossain määrin muutenkin nousseet aikaa myöden, pohtii **Vaasan yliopiston** sähkötekniikan professori **Kimmo Kauhaniemi**.

Miten on, tuleeko alkavana talvena sähköstä pulaa? Uhkaako säännöstely?

– Kyllä se on mahdollista. Suomen nykyinen sähkön tuotantokapasiteetti on pienempi kuin talven kovin huippukulutus. Jos sopivasti osuu kylmä talvipäivä, jolloin kulutus on huipussaan ja samalla jokin osa sähköjärjestelmässä pettää, niin on riskinä, ettei kapasiteetti yksinkertaisesti riitä. Silloin on odotettavissa ohjattuja keskeytyksiä jakelussa ja alueittaisia sähkökatkoja. Ne olisivat kuitenkin niin lyhyitä, ettei siinä ajassa ehdi vielä sisälämpötila laskea tai pakastin sulaa, Kauhaniemi rauhoittelee.

Kilpailuta sähkösovimus, kuluta vähän

Jokainen meistä voi vaikuttaa kodin energiankulutukseen. On hyvä muistaa, että vaikka yksittäinen kikka ei välttämättä vielä sähkölaskun summaa merkittävästi pudota, voi pienellä vaivalla yltää isoihinkin säästöihin.

– Mitään yksinkertaista kaikkiin kotitalouksiin sopivaa mallia ei ole, vaan kokonaisuus ratkaisee.

Sähkösovimus ja sähkön kulutus vaikuttavat laskun loppusummaan eniten.

– Kannattaa pyrkiä valitsemaan omaan talouteen sopivin ja omalla kulutuksella edullisin vaihtoehto. Pörssisähkö voi tuntua pelottavalta peikolta, mutta jos pystyy ajoittamaan sähkön kulutusta halvemmille yön tunneille, niin se voi olla jopa kannattavin vaihtoehto.

Sähköstä maksetaan useimmiten käytön mukaan, joten mitä vähemmän sähköä ja sähkölaitteita käytät, sitä pienempi lasku postiluukusta tipahtaa. Esimerkiksi valaistuksen osuus kodin sähkönkäytöstä on pienentynyt selvästi, koska kodeissa on siirrytty energiatehokkaisiin energiansäästö- ja ledilamppuihin. Valot kannattaa silti sammuttaa tiloista, joissa valaistusta ei juuri sillä hetkellä tarvita.

Lämmitys isoin kustannus

Yksistään lämmitys kuluttaa noin puolet kodin energiasta. Sen suhteen pienetkin toimenpiteet voivat saada aikaan suuria säästöjä.

– Suomessa lämmitys aiheuttaa useimmiten isoimman osan säh-

Tuulivoimaa ja asutusta Ilmajoella.

kölaskusta, joten siihen liittyvillä ratkaisuilla ja toimenpiteillä on merkitystä.

Oman talon erilaiset lämmitystavat kannattaa hyödyntää ja lämmittää aina ensisijaisesti edullisimmalla lämmitystavalla.

– Maalämpö on ihanteellinen ja tällä hetkellä suosittu vaihtoehto, jota käytetään jopa kerrostaloissa. Myös ilmalämpöpumppu leikkaa lämmityskuluja mukavasti. Sillä saa tuotettua monikertaisen määrän lämpöä suhteessa kulutettuun sähköön. Jos on mahdollista, niin kannattaa mieluummin käyttää sitä kuin lämpöpattereita.

Myös sisätilojen lämpötila vaikuttaa kodin energiankulutukseen. Suurin sähkön säästö lämmityksessä tulee säästämällä termostaattia pienemmälle ja pitämällä huolen, ettei lämpö valu hukkaan. Yhden asteen sisälämpötilan lasku tuo noin viiden prosentin säästön lämmitysenergiassa sähkölämmitteisissä taloissa.

Sauno ja suihkuttele ripeästi

– Täytyy muistaa, ettei lämmitys koske pelkästään rakennuksen ja tilojen lämmitystä, vaan myös

lämmintä vettä. Tyypillisesti lämminvesivaraaja toimii sähköllä ja on siksi myös yksi iso kuluttaja. Lämpimän veden käyttö antaa mahdollisuuksia säästää.

Suomessa on arvioiden mukaan jopa yli 3,2 miljoonaa saunaa. Iso osa näistä lämpimää sähköllä, ja kuten arvata saattaa, sähkökiuas on oikea energiasyöppö. Lämpimästä käyttövedestä suurin osa kuluu peseytymiseen. Siksi on olennaisen tärkeää kiinnittää huomiota peseytymiseen kuluvaan aikaan ja välttää turhaa veden valuttamista viemäriin.

– Saunomista on vähän hankala ajoittaa pikkutunneille, mutta sen käyttöä voi rajoittaa ja suihkussa pyrkiä käymään mahdollisimman lyhyesti ja lämmintä vettä turhaan kuluttamatta.

Vanhat sähkölaitteet vaihtoon

Uudemmat laitteet kuluttavat pääsääntöisesti vähemmän sähköä kuin vanhat. Mieti mitä laitteita voisi uusia ja paljonko sähkössä säästäisit. Energiatehokkailla kodinkoneilla ja niiden järkevällä käytöllä on oma merkityksensä sähkölaskun suuruuteen.

– Varmasti nyt on viimeistään aika vaihtaa se 20 vuotta vanha pakastin uuteen, sanoo Kauhaniemi.

– Jatkuvasti käytössä olevat jääkaappi ja pakastin vievät sähköä koko ajan huomaamatta, mutta keittiössä iso energiantarve liittyy myös ruoanlaittoon. Ruoka kannattaa lämmittää mikrossa, koska se on nopeampaa ja vie vähemmän energiaa kuin liesi tai uuni.

Hanna Ahonpää

Asiantuntija,
Vaasan yliopiston viestintäpalvelut

Kuvat:
Riikka Kalmi
Vaasan yliopisto

Kymmenen vinkkiä sähkön säästöön

1. Seuraa sähkönkulutustasi, niin tiedät, mihin energiaa kuluu ja missä on mahdollisuus säästää.
2. Kilpailuta sähkösovimus. Valitse oman talouden ja kulutuksen kannalta edullisin vaihtoehto.
3. Jos mahdollista, valitse kotiin mahdollisimman energiatehokas lämmitysmuoto.
4. Säädä kodin sisälämpötila viileämmäksi. Sopiva lämpötila on n. 20–22 astetta.
5. Älä pidä sähköä tai sähkölaitteita päällä turhaan.
6. Suosi energiatehokkaita kodinkoneita ja elektroniikkalaitteita.
7. Valitse energiansäästölamput. Sammuta valot, kun et niitä tarvitse.
8. Lämmitä ja kypsennä pienet ruoka-annokset mikroaaltouunissa.
9. Vältä turhaa veden juoksettamista.
10. Sauno tehokkaasti ja harkiten.

Aurinkopaneelit omakotitalossa energiaa säästämässä.

Kimmo Kauhaniemi toimii Vaasan yliopistossa sähkötekniikan professorina.

Porin seminaarin satoa

Arja Laulainen Porista: "Todella outo, ehdottoman uniikki"

Carita Kärkinen

Asumisalan 30. valtakunnallinen seminaari pidettiin taas Porissa. Se tapahtui oman 20 vuoden läsnäolohistorian aikana jo kolmannen kerran. **Asukasliitto** perustettiin 1974, joten vuosia on kertynyt jo 48. Mutta seminaareja ei aluksi ollut, ja 2020 korona esti sellaisen.

Onnellisten ihmisten tyyssija Porin kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Arja Laulainen** piti vauhdikkaan, tietorikkaan ja humoristisen tervehdyspuheen. Hänellä oli pitkä kalvosulkeinen, jonka printtipumaskan sain lehdele ihan lopuksi. Mutta hän puhui vapaasti, koska kaikki oli päässä.

Kaupunki sijaitsee merenrannalla ja sitä halkoo **Kokemä-**

enjoki, joka on Satakunnan ja Pirkanmaan suurin joki. Porissa asuvat THL:n tutkimuksen mukaan "Suomen onnellisimmat ihmiset". Tutimuksessa vertailtiin yli 60 000 asukkaan kaupunkeja.

Se on osa Hiilineutraali Kunta-kampanjaa, ainoana isona kaun- kina.

Monet toiminnot kävelymatkan päässä

Meidät toivotettiin tervetulleeksi kaupunkiin "Porin päivänä", Laulainen tuli juuri Porin torilta, jossa **Joonas Nordmanin** tunnetuksi tekemän "porisuhdeneuvoja" ja sen tekijäfirma sai tämän vuoden Pori-palkinnon. Tapahtumakaupunki tunnetaan **Porin Jazzista, SuomiAreenasta** ja **Porisperestä**.

Porin tunnistaa omintakeisesta ja palkitusta brändistä, joka on luotu yhdessä asukkaiden kanssa. Kaupungissa on Suomen ensimmäinen asemakaavassa vahvistettu kävelykatu ja ensimmäiset tavaratalon liukuportaat. Moni toiminto on alle 10 minuutin kävelymatkalla keskustasta. Kasvuasennetta kuvaa hyvin se, että on luotu maailman ensimmäinen merituulipuisto jääolosuhteisiin.

Rivi- ja pientalojen kaupunki

Rivi- ja pientaloissa asuvien perhekuntien osuus on Porissa 55,5 %, kun se on koko maassa 38,2 %. Vuokra-asunnoissa asuvien osuus on samaa kolmasosan tasoa kuin muualla. Kolme neljäsosaa sijoittuu keskustataajaman

alueelle. **Porin YH-asunnot Oy** rakentaa keskustaan ja sen tuntumaan kerrostaloja. Puoluejako on tasaisempi kuin ennen; isommat erimielisyydet koskevat YH-asuntoja. Sillä on 1 500 asuntoa, joista 500 opiskelija-asuntoa ja 700 vanhusten palveluasuntoa. Yleisöstä kysyttiin asuntojen hinnan ja saatavuuden houkuttelevuutta Porissa. YH-asuntojen hinnat ovat edullisia jopa keskustassa, vielä parempia kaupungin laidoilla. Arja Laulainen vaikutti uskottavalta näin vastatessaan. Uusimmat kerrostalokohteet ovat **Karhukorttelissa** ja **Karhurannassa**.

Risto Kolanen

Kehittyvä ja yrittävä Satakunta painottaa virkistysalueiden riittävyttä

Satakunta on Suomen teollistuneimpia maakuntia ja tunnetaan myös energia- maakuntana.

Maakuntakaavoitukselle haasteita luo meneillään oleva teollisuuden uusiutuminen ja energiamurros, kertoo **Satakuntaliitosta alueiden käytön johtaja Susanna Roslöf**. Hän avaa maakunnan liiton tehtäväkenttää Porissa. Tavoitteena on luoda edellytyksiä maakunnan kilpailukykyyn parantamiselle, asukkaiden hyvinvoinnille ja viihtyisälle ympäristölle. Maakuntaan kuuluu 16 kuntaa, suurimpina kaupunkeina Pori ja Rauma.

Satakunnan tuntee merellisyydestä, pitkästä historiasta ja kahdesta maailmanperintökohteesta: **Vanha Rauma** ja **Sammallahdenmäen röykkiöalue**. Vanha Rauma merkittiin **Unescon maailmanperintökohteeksi vuonna 1991** ja pronssikautinen hautaröykkiöalue **1999**. Satakuntaan

Riitta Salasto

Susanna Roslöf Satakunnan liitosta esittelemässä maakunnan kehitystyötä.

on helppo tulla, maalta, mereltä ja ilmasta.

Valtakunnallisesti merkittävää poikittaisyyhteyttä **Valtatie 12** tulee kehittää yhtenä kokonaisuutena. VT 12 on noussut nykyisessä geopolitiisessa tilanteessa merkittävämmäksi Suomen huoltovarmuuden ja koko maan logistisen järjestelmän toimivuuden mahdollistajana ja toimivana yhteytenä Eurooppaan.

Paljon sähköntuotantolaitoksia

Eurajoen Olkiluodossa sijaitsee **Teollisuuden Voiman** omistama Olkiluodon ydinvoimalaitos. Neljännen reaktorin rakentamista Olkiluotoon on kaavailtu. Olkiluotoon rakennetaan myös käytetyn ydinpolttoaineen lopusjätteen sijoituspaikkaa. **Meri-Porissa** on Suomen suurin **hiilivoimalaitos**. **Vesivoimalaita** ovat **Harjavan** ja **Kolsin** voimalaitokset.

Satakunta on myös merkittävä maatalousmaakunta. Esimerkiksi kalkkunanliha ja broilerinliha saadaan suomalaisten ruokapöytään Satakunnasta. Silakkasaalis on merkittävä ja pellot tuottavat punajuurta.

Susanna Roslöf kertoo Maakuntaliiton laatimasta **maakuntakaavasta**, jota ohjaa valtioneuvoston hyväksymät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Kaavoitus on alueiden

Satakunnan tärkeimmät liikenneyhteydet. Kuva: Satakuntaliitto.

käytön ja rakentamisen sääntelyä, jolla päätetään eri toimintojen, kuten asumisen ja työpaikkojen, sijoittuminen alueilla. Kaavoitus jakautuu maakuntakaavaan,

yleiskaavaan ja asemakaavaan. Kuntien yksityiskohtainen asemakaava määrittää, mitä rakennetaan.

RS

Merenkurkun yhteistyö ja uudet tuulet

Merenkurkku on ensimmäinen **täysin pohjoismainen EAYY-alue** vuodesta 2021, edistäen valtion rajat ylittävää yhteistyötä. EAYY tarkoittaa **eurooppalaisen yhteistyön yhtymää** ja sitä tarvitaan uudessa maailman tilanteessa.

Merenkurkun alueella on harjoitettu tiivistä yhteistyötä 1970-luvulta yhteiskunnan eri sektoreilla, mm. koulutus, kulttuuri, elinkeinoelämä, liikenne ja ympäristöasiat. Nyt EAYY:n merkeissä, joka avaa myös Euroopan suuntaan uusia mahdol-

lisuuksia. Yhteistyöhön osallistuvat Ruotsista **Västerbottenin lääni** ja **Örnsköldsvikin kunta** sekä Suomesta **Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan** ja **Etelä-Pohjanmaan maakunnat**. Satakunnan kanssa tehdään myös yhteistyötä.

Yhteistyön tarkoitus edistää Merenkurkun yli tapahtuvaa yhteistoimintaa viranomaisten, yritysten ja järjestöjen kesken. Toteutetaan yhteistyöhankkeita eri yhteiskunnan sektoreilla. Tästä esimerkkinä on **lasten ja nuorten liikunta** sekä **kulttuuriyhteistyö yli Pohjanlahden**.

Työ on osa **Pohjoismaiden neuvoston** rahoittamaa yhteistyötä. Yhteyksiä pidetään aina Pohjois-Norjan Trondheimiin saakka.

Raja-alueyhteistyön hankkeita rahoittaa myös **Euroopan unioni**. Yksi perusedellytys on toimiva infrastruktuuri, johon tarvitaan pohjoismaista yhteistyötä nykyisessä maailmantilanteessa. **Turvallisuus- ja pakolaisasiat** ovat työkentän keskiössä.

– **Merenkurkun neuvostolla** on hyviä mahdollisuuksia kehittää ja vahvistaa aluetta valtionrajat ylittävien yhteistyöhankkeiden avulla. Vuonna 2022

Merenkurkun neuvosto – ja samalla virallinen yhteistyö Merenkurkun ylläpitää 50 vuotta, kertoo Merenkurkun neuvoston vanhempi neuvonantaja **Olav Jern**.

RS

Olav Jern toi Merenkurkun neuvoston terveiset Porin seminaariin. Olav Jern on toiminut ennen eläkkeelle jäämistään Pohjanmaan liiton maakuntajohtajana.

Riitta Salasto

Pori sykkii kiertoajelulla

Porin seminaarin satoa

Porin murretta on mukavaa kuunnella: ”Oleks Porist? Kun tulet Porii, su pannaan päekorrii ja veretää pitkin Pori torrii!” Porin tori otti vierailijat kuitenkin hyvin vastaan ja seminaarin tauolla osuttiin keskele markkinahumua. **Bilebändi Gebardi** esiintyi torin lavalla ja tanssitti ihmisiä musiikillaan.

Etukäteen tiedämme Porista ainakin, **Porilaisten marssin**, **Karhu-oluen**, syötävän porilaisen, tapahtumat **Pori Jazzin** Kirjurinluodolla, **Suomi Areenan** heinäkuussa Porin torilla, **Ytelerin** komeat rannat ja **Reposaa-**ren, josta laulaja **Eino Grön** on kotoisin.

Satakunnan pääkaupungissa Porissa on n. 84 000 asukasta kuntaliitosten myötä. **Asukasliiton** seminaarin Porin kiertoajelulla syyskuun lopussa yllättävät erityisesti upeat **Kivi-Porin** uusrenessanssi-tyyliset rakennukset 1800-luvun lopusta ja 1900-alusta. Paljon on säilynyt, vaikka Porissakin on vanhoja taloja purettu uuden tieltä ja lukuisat tulipalot ovat riehuneet kaupungissa Joistakin kivitaloista on säilytetty vain julkisivu, kuten **Nybergin** 1860-luvun talosta Hallituskadulla.

Porin teatteritalon rakentamista vauhditti osaltaan se, että maamme ensimmäinen suomenkielinen ammattiteatteri, Suomen Kansallisteatterin edeltäjä, **Suomalainen Teatteri**, aloitti toimintansa Porissa 1872. Talo valmistui 1844 **J.E. Stenbergin** suunnittelemana, koristemaalauksista vastasi niin ikään ruotsalainen taiteilija **C. Grabow**. **Hotelli Otavan** talo toimi aluksi Suomalaisena Teatterina. Yh-

dessä lehtevän **Kirjurinluodon** kanssa Porin Pohjois- ja Eteläranta muodostavat ainutlaatuisen, kulttuurihistoriallisesti merkittävän kokonaisuuden. Siihen kuuluu myös vuonna 1863 valmistunut uusgoottilainen kirkko.

Kauppamerenkulusta teollisuuteen

Porin historia liittyy **Kokemäenjoen** käyttöön kulkureittinä. Ruotsin kuninkaan, **Kustaa Vaasan** poika **Juhana** oli Suomen herttua ja perusti Porin kaupungin vuonna 1558 Kokemäenjoen suulle, Porinlahden rannalle. 450 vuotta tuli siis täyteen vuonna 2008.

Porin edeltäjä oli **Ulvila**, joka sai kaupunkioikeudet jo vuonna 1365. Porin perustamisen jälkeen ulkomaan kauppayhteydet siirtyivät Ulvilasta Poriin. Satama sijaitsee nykyään **Mäntyluodossa**. Rautatie Porista Tampereelle saatiin 1895.

Kaupungissa vaikutti useita suomalaisia suurliikemiehiä, kuten **Ahlström** ja **Rosenlew**. **Outokumpu**, **Rosenlew**, **Rau-**ma-**Repola**, **Kemira** ja muu teollisuus tarvitsi työväkeä ja kaupunki kasvoi. Vuorineuvos **F.A. Jusélius** teetti 11-vuotiaana tuberkuloosiin menehtyneelle **Sigrid**-tyttärelleen vuonna 1902 mausoleumin, jota koristavat **Akseli Gallen-Kallelan** upeat freskot. Mausoleumi, ortodoksinen kirkko ja **Käppänän** hautausmaa ovat kuuluneet Porin kansalliseen kaupunkipuistoon vuodesta 2006.

Vuonna 2002 perustettu puisto on **Kokemäenjoen suiston** eli Porin luotojen rakennettujen

sekä yhä viljelykäytössä olevien kulttuuriympäristöjen, puistojen ja puistokatuojen, kaupunkimetsien sekä jokivarsiluonnon yhdessä muodostama kansallisesti arvokas kokonaisuus.

Porissa on ollut myös itsetietoinen työväki, joka sai vauhtia suurlakosta 1905. Teollisuuden kasvu oli sodan jälkeen voimakasta. Jälleenrakentamisen aika synnytti useita omakotialueita ja vuoden 1949 aravalain myötä voimistui kerrostalorakentaminen Porissakin.

Merkittävää aikaa oli 1970-luku, uusia kaupunginosia nousi ydinkeskustan ympärille, ja vanhan keskustan puurakennukset väistyivät kerrostalojen tieltä. Puutaloalueita jäi Viidenteen ja Kuudenteen kaupunginosaan. Matka idylliseen Reposaareen tuli helpommaksi, kun merenlahtien yli rakennettiin pengertie 1950-luvun lopulla.

Asuntomessuja Porissa on järjestetty kaksi kertaa, vuonna **1975 Porvarinluodolla** ”Porkassa” ja **Karjarannassa 2018**. Kiertoajelubussimme käväisee Porkan messualueella. Alue rakennettiin aikoinaan peltoalueelle eikä alueella ollut luonnostaan lainkaan puita. Nyt alue näytti todella vehreältä.

Messualue Karjaranta on moderni pientaloalue, johon on otettu vaikutteita puutalokaupunginosista. Porin rikkaista arkkitehtuuria ja kulttuuritarjontaa kannattaa lähteä katsomaan uudestaan.

Riitta Salasto

Juhana Herttua, Porin perustaja.

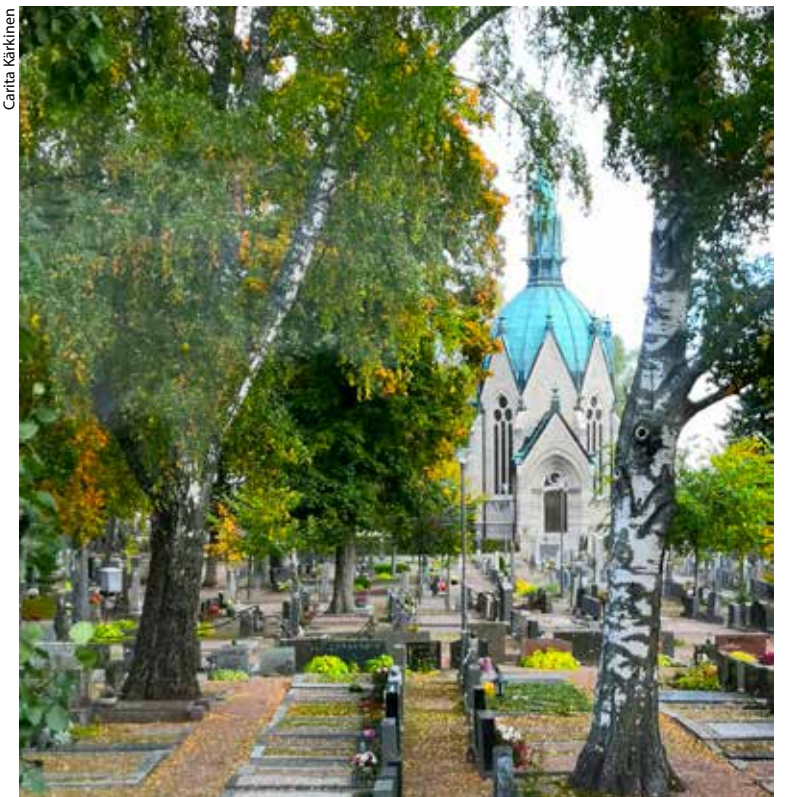
Porin kaupungintalo, tunnetaan myös nimellä Junneliuksen palatsi rak.v.1895. Arkkitehti August Krook.

Puukaupungin taloja hyvässä kunnossa.

Baarine. Täydellinen baari täydellisille ihmisille.

Juseliuksen mausoleumi.

Promenadi-Poria – kaupunkipuistossa kävelyä, Raatihuone ja puiston Suihkulähde, suunnittelija Antti Airio.

Porin karhu tai Satakunnan karhupatsas Porin raatihuoneen edustalla. Pystytettiin v. 1938, kuvanveistäjä Emil Cedercreutzin teos. Opiskelijat lakittavat patsaan vappuna.

Porin seminaarin satoa

Jussi Särkelä kysyy: Ahdammeko ihmiset koppeihin?

Asuntopolitiikan yksi keskeinen kehittämiskohde olisi määrittää hyvän ja laadukkaan asumisen edellytykset.

VAV on Vantaan kaupungin omistama yhtiö, joka rakennuttaa, omistaa ja hallinnoi vuokra-asuntoja. VAV omistaa Vantaalla yli 11 000 vuokratonta, joissa asuu lähes joka kymmenes vantaalainen. Uusia rakennuskohteita valmistetaan vantaalaisten kasvaviin asuntotarpeisiin.

VAV-konserniin kuuluvat emoyhtiö VAV Yhtymä Oy ja kolme tytäryhtiötä VAV Asunnot Oy, VAV Palvelukodit Oy ja VAV Hoiva-asunnot Oy. Hoiva-asunnot ovat Vantaan kaupungin vuokraamia ja asuttamia palvelutaloja. VAV-konsernin lainasalkku on 530 miljoonaa euroa, ja on koko kaupunkikonsernin lainoista neljännes. VAV liikevaihto on 98,1 miljoonaa euroa.

Ahdammeko ihmiset koppeihin, kysyy Vantaan Asunnot Oy:n hallituksen puheenjohtaja Jussi Särkelä Porissa. Hän avaa hieman historiaa ja 1970-luvun asuntopolitiikkaa, jolloin yhteiskuntatieteilijä, Alkon pääjohtaja Pekka Kuusi perään kuulutti kasvovoimaisen yhteiskunnan taloudellista ja pitkäjänteitä asuntopolitiikkaa. Kosken sosiaalipoliittikan keskeinen sanoma oli, että sosiaaliset tulonsiirrot tukevat talouskasvua.

Asuntojen rakentamishetken kysynnästä on katsottava tulevaisuuteen, ja arvioitava kysyntää tulevaan kasvuun nojaten. Kuusen ajatuksia noudatettiin-

Jussi Särkelä Porin seminaarissa 24.9.2022.

kin aina vuoteen 2010 asti, jota pidetään kulminaatiopisteenä, johon asuntokokojen kasvu näyttää pysähtyneen. Syitä oli monia, kuten vuoden 2008 taantuma, syntyvyyden väheneminen ja työvoiman saanti oli yhä vähemmän sidoksissa maantieteeseen.

Tarve yksiöistä ja kaksioista

Yleisesti vuokra-asumisen suosio on kasvanut epävarmuuden aikana. Kysyntä kohdistuu pieniin asuntoihin, koska ihmisillä ei ole varaa suurempiin. VAV Asunnoissa eniten kysyntää on kaksioihin. Kolmen lapsen ja sitä suuremmille perheille ei tahdo enää löytyä asuntoja, etenkin kohtuuhintaisia. VAV tuottaa eniten alle 50 neliön kaksioita.

Halukkuus on väärä mittari, koska se ei kerro todellisesta tarpeesta. Suomessa on 1,2 miljoonaa yksinasuvaa, heistä eläkeläisiä 350 000 eli tämän perusteella tarve yksiöille ja kaksioille on to-

dellista, vaikka voidaan olettaa, että yksinasuvatkin haluavat asua väljemmin.

Mitä merkitsee ahtaasti asuminen?

Asumista ei pidä tarkastella vain neljän seinän, katon ja lattian kokonaisuutena. Viihtyvyyttä ovat ympäröivä luonto, harrastusmahdollisuudet ja yhteisöllisyttä tukevat rakenteet. Kun rakennetaan tehokkaasti, Vantaalla se merkitsee sitä, että asukkailla saisi olla mielellään vähemmän kuin 800 metriä juna-asemalle. Ratikka ei ole vain liikennepoliittikkaa, vaan se on – ehkä jopa pääasiassa ympäristö- ja asuntopolitiikkaa. Ratikan varten tulee asuntoja yli 60 000 asukkaalle ja työpaikkoja yli 30 000.

Yhteiskunta on mahdollistanut 15.5 neliön yksiöiden rakentamisen kaupunkien reuna-alueelle, aseman läheisyyteen. Yksiötalo-

jen katsotaan ikään kuin täydentävät muuta korttelirakentamista. Studiokodin väitetään olevan uusi versio kimppekämpästä, jossa asukkaan koti laajenee ulko-oven avauksella kohti naapurisuhteita ja yksinäisyyden häviämistä. Kymmenet tuhannet lapset Suomessa kehittyvät ahtaissa

asunnoissa. Pienissä asunnoissa myös lasten stressistä pitää olla huolissaan. Ahtaassa tilassa hyvin asumisen ja työelämän oravanpyörän kiintymisen välinen suhde on ristiriitainen. Parisuhteet kärsivät ja ei ihme, jos nuoret hakeutuvat kadulle. **RS**

Vantaan Husbackankujan VAV kiinteistössä osa asunnoista on palveluasuntoja, osa ARA-vuokra-asuntoja.

Vantaan ratikan suunnittelulla ohjataan reittialueen kaupunkikehitystä pitkällä aikavälillä.

Marjaana Seppänen: Yhteisöllisyys ja asuminen

Professori, Helsingin yliopiston dekaani Marjaana Seppänen puhui nk. myöhäismodernista maailmasta, jonka keskeisiä piirteitä ovat ihmisten yksilölliset valinnat ja sosiaalisten sidosten monimuotoistuminen. Yhteiskunnassa on uudenlaisia riskejä. Perinteet eivät sido ihmistä kuten ennen. Digitaalinen yhteisyys on uutta meille.

Silti yhteisöllisyyden kaipuu on voimakas, yhteisöt ovat hyvän elämän kulmakiviä ja odotukset ovat suuria, myös konkreettisen avun ja sosiaalisten ongelmien ratkaisun suhteen. Yhteisössä toimitaan yhdessä ja tunnetaan yhteenkuuluvaisuutta.

Myöhäismodernin kuulumisen piirre on moninaisuus: päällekkäinen ja jaksottainen kuuluminen. Entisajan kyläyhteisö perustui läheisyyteen; kaupungissa koetaan juurettomuutta. Asumi-

Marjaana Seppänen on Helsingin yliopiston dekaani, joka on tutkinut Liipolaa kauan.

sen merkitys vähenee keskeisten toimintojen tapahtumapaikkana. Iäkkäämmät ihmiset kantavat perinteistä asukas-yhteisöllisyyttä ja huolenpitoa kanssaihmisistä.

Yhteisöjen rajat ovat joustavia, muuttuvia ja heikkoja. Rajojen uudelleen muotoutuminen hävittää yhteisöjä näkymästä, mutta ei olemasta. Rajat (me-he) kuuluvat yhteisöjen perusolemuksen.

Paikallinen identiteetti perustuu yksilön läheiseen suhteeseen omaan ympäristöön ja se muodostuu fyysisen, sosiaalisen ja elämäntilanteen kuuluminen kokemukseen.

Ikäntyneiden yhteisöllisyys Liipolassa

Marjaana Seppänen on 20 vuoden aikana tutkinut ja julkaissut monta tutkimusta Liipolasta, aina väistökirjastaan lähtien. Kuka asuisi enää Liipolassa? Lähtökohdista on kiinnostus paikalliseen yhteisöllisyyteen. Hän haastatteli sekä organisaatioiden edustajia että yksilöitä, jotka koottiin myös ryhmiin. Asuinalue näkyy: Toimela, seurakunta, asukas-yhdistys, Liipolassa järjestetyt tapahtumat. Talokohtaisessa toiminnassa talokerhot, tapahtumat ja asukas-toiminta on tärkeää.

Ikäntymiseen liittyy paikkasuhteen tiivistyminen, vaikka nuoremmat ovat vähemmän kiinnostuneita paikkaan sidotuista yhteisöistä.

Spontaanissa vuorovaikutuksessa elää nk. kynnysvyöhykkeet, pihat ja muu yhteinen kaupunkitila.

Siirtymävyöhykkeitä ovat rautat, bussipysäkit, jalkakäytävät, ulkoilureitit.

Jatkuvuus, totunnaistuneet tavat, huumori, mielekäs toiminta luovat käyttövoimaa. Omaelämäkerrallinen paikkakokemus vahvistaa yhteisöllisyyttä. Eräs haastateltu kertoo: – Siis yksi on se, että ihmiselle on tärkeää, et se kuulu johonkin, et ei oo vaan kotona. Ja sitten se arvostus, minkä saa toisilta.

Paikan rajat liukuvia. Tutkitusta joukosta erottuivat erilaiset roolit, jotka taitavat näkyä myös asukastoiminnassa: arjen san-

karit, ahertajat, osallistujat sekä ikkunasta katsojat ovat neljä tyyppiä.

Perhe ja palvelujärjestelmä on tärkeämpi hoivassa. Miten kotona asuminen sujuu?

Risto Kolanen

Liipola on Lahden Kerinkallion kaupunginosa, joka ositettiin v. 1967 puutarhuri Onni Liipolalta. Lahteen suuntautui voimakasta muutosliikettä. Liipolassa asui 4 500 asukasta, sinne piti rakentaa 5 000 asuntoa. Ne ovat enimmäkseen omistusasuntoja, mutta Lahden Talot Oy ja VVO (nyk. Kojamo) vuokraavat alueelta asuntoja. Vuonna 2008 Liipola valittiin Päijät-Hämeen vuoden kyläksi.

Lähde: Wikipedia

Välittämisen keskus huolehtii asukkaista Oulussa

Höyhtyän Välke on Lintulammen asukasyhdistyksen ylläpitämä kohtaamispaikka ja välittämisen keskus Oulussa. Välkkeellä järjestetään matalankynnyksen toimintaa lapsille ja lapsiperheille sekä aikuisille ja ikääntyville. Höyhtyän Välke toteuttaa monipuolista asukastupatoimintaa, kuntouttavaa työtoimintaa, lasten iltapäivätoimintaa ja lasten ennaltaehkäisevää toimintaa. Toimintaperiaatteet ovat kestävä kehitys, ennakkoluulottomuus ja rohkeus.

– Tärkeintä on antaa tukea ihmisille oikea-aikaisesti ja viedä myös kotiin liikuntaa yli 65-vuotiaille. Mukaan on saatu työllistymis- ja koulutuspalvelut, kuntouttava työtoiminta ja kuntoutuspolku oppisopimuskoulutuksena, kertoo Lintulahden asukasyhdistyksen puheenjohtaja **Tuija Pohjola**.

Pohjolan esittämä toimintamalli kiinnostaa kovasti osallistujia Porin seminaarissa.

Asukasyhdistys hyväksyttiin Oulun kaupungin tukemaksi **lähidemokratiaorganisaatioksi**

Välke 25 vuotta 2022. Onnittelupiirros Hilja 6 v.

vuonna 1986. **Asukastupatoiminta** aloitettiin 1997. Höyhtyän Välke on suurin ja toiseksi vanhin Oulun asukastuvista. Jäsenmäärä on 230 henkilöä. Henkilökuntaa on 65 henkilöä yhteensä Välkkeellä ja Hanketalolla.

Lintulahden asukasyhdistyksellä on kahden miljoonan budjetti. **STEA-rahoitusta** (Sosiaal- ja terveysjärjestöjen avustuskus) on saatu asukastupaan, Oulun kaupunki tarjoaa tilat ja tietokoneet. Tupaverkosto toteuttaa aktiivista lähiötoimintaa, jota vetävät palkatut henkilöt. Kaupunginjohtajan virka-auto tuo ateriaa ateriapalveluun. Soite-verkoston kanssa on aloitettu yhteistyö. **Lähellä Sinua -hanke 2020–2023** toteutetaan koulutuskuntayhtymän, kaupungin ja Te-palvelujen kanssa. Kohderyhmänä ovat alle 30-vuotiaat työttömät, yli 50-vuotiaat pitkäaikaistyöttömät, muut pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset ja maahanmuuttajat.

Lasten liikunnan kehittämiseen saatiin valtionapua 2019–2021 opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Myös kulttuuritahtumia- ja retkiä järjestetään ohjatusti ja haetaan apurahaa Taiteen edistämiskeskukselta.

Työllistyminen, koulutuspolut ja yhteistyömuotoja

– Esimerkiksi, jos henkilö käy avoimessa olohuoneessa ja hän tuo esiin toiveensa muutoksesta, häntä tuetaan kuntouttavaan työtoimintaan, työkokeiluun, palkkatuettuun työhön, oppisopimusopiskeluun, koulutukseen tai työllistymiseen, avaa olohuone-toimintaa Tuija Pohjola.

Oulussa toiminnassa on myös hyvinvointilähetä, jonka avulla yritetään löytää ikäihmiset, jotka kokevat turvattomuutta ja yksinäisyyttä. **Aino-neuvonnalla** on oma puhelin, jonka on palvellut ikäihmisiä jo kymmenen vuotta. Yhteistyötä lääkärin, hoitajien, seniorineuvonnan ja kotipalvelutiimin kanssa.

Ehyt ry järjestää Ensihuoli-koulutusta, jonka mahdollisuuksista kerrotaan kohderyhmille.

Hyvän mielen talo järjestää koulutusta: **Mielenterveyden ensiapu I ja II**. Kuullaan myös **Hyvän mielen talon** kokemuspuheenvuoroja ja luentoja terveydestä.

Palautekysely Välkkeen toiminnasta

Tuloksista yksi poiminta:

– Iso kiitos ja sylin täydeltä ruusuja Välkkeelle. On onni, että on jummat ja kotipesä, niin on paikka ja aikataulu mihin lähteä, eräs vastaaja.

Tuija Pohjola on huolissaan ensi vuoden valtion suunnitelmista, koska on epäselvää, miten Höyhtyän Välkkeen laaja-alaista toimintaa tuetaan ja esimerkiksi STEA-avustukset ovat epävarmoja. Kolmannen sektorin toimijoita on kuultu eduskunnassa ja toivotavasti mahdollisuudet jatkuvat.

Riitta Salasto

Raimo Granberg

Carita Kärkinen

Lintulammen asukasyhdistyksen puheenjohtaja Tuija Pohjola. Pohjola on paljasjalkainen oululainen liikuntaneuvos, kaupunkikehittäjä ja entinen kansanedustaja (sd).

Carita Kärkinen

Seminaarin osallistujia.

HÖYHTYÄN VÄLKE

VÄLITTÄMISEN KESKUS

Höyhtyän Välke on suurin ja toiseksi vanhin Oulun asukastuvista. Lintulammen asukasyhdistyksen Höyhtyän Välkkeelle ovat tervetulleita kaikki ruokailemaan, keskustelemaan tai muuten vain oleilemaan. Välkkeellä on päivittäin tarjolla kahvia ja pullaa.

Kello 11:stä eteenpäin tarjoillaan omassa keittiössä valmistettu lounas.

Lintulammen asukasyhdistys järjestää monipuolisesti erilaisia retkiä ja tapahtumia eri ikäryhmille. Ajankohtaisia asioita päivitetään Välkkeen Instagram-

miin @hoyhtyan, Facebookiin Höyhtyän Välke ja nettisivuilla.

Aino-neuvonnasta voi kysyä kaupungin, yksityisen ja kolmannen sektorin palveluista. Myös s-postilla voi kysyä: aino@ouka.fi tai puh. 040 703 4973.

Porin seminaarin satoa

Uudistettava yhteishallintolaki on edennyt

Tämän hallituskauden yksi asukkaita koskeva laki on uusi ”**Laki yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokrataloissa**”.

Nyt hallituksen esitys on käsitelty eduskunnan ympäristövaliokunnassa. Valiokunnan mietintö julkistettiin 10.11. eikä mietinnössä muutettu mitään. **Asukasliitto** on ollut tiiviisti mukana uudistamistyössä. Olemme kertoneet mielipiteemme lausunnon ja muutenkin vaikuttaneet halutun tuloksen saamiseksi. Laki koskee **ARA-rajoitusten piirissä olevia vuokra- ja asumisoikeusasuntoja**. Laki siis vaikuttaa monipuolisesti yli 300 000 kodin päivittäiseen elämään.

Lain tärkeimmät tavoitteet

Lain tarkoitusperät voi jakaa **kahteen pääryhmään**;

- mahdollistaa asukasdemokratian asumisessa, päätösvaltaa kotitalon yhteisten tilojen käyttöperiaatteista ja asumisen muusta yhteisöllisyydestä

- antaa asukkaille oikeuden tulla kuulluksi ja osin päättää, yhdessä vuokranantajan kanssa, kotitalonsa ja asumisolojen kehittämisestä

Asukasdemokratia on vapaaehtoista toimintaa, joten se vaatii asukailta aktiivisuutta ja sosiaalista mielenlaatua. Nämä ovat asioita, joita ei voi lailla säätää. Toisaalta ei ole yhdentekevää, kuinka yhteisöllisen asumisen periaatteet on kirjattu **tämäntyyppiseen puitelakiin**. Kun on selkeät säännöt, on myös toiminta naapuripiirissä selkeää.

Asumisen teknisen tavoitteet saavutetaan parannetulla tiedonkululla, velvoittamalla vuokranantajaa vastaamaan

oikea-aikaisesti ja perustellusti asukkaiden esittämiin kysymyksiin ja ehdotuksiin. Nämä ovat ne tärkeimmät elementit, joiden avulla kehitetään kiinteistönhoitoa ja asumisen teknistä laatua.

Uudessa laissa on huomioitu tämän päivän sähköisen toiminnan antamat mahdollisuudet.

Tästä eteenpäin

Nyt näyttää siis siltä, että lain voimaan tulo etenee ripeää vauhtia. Uuden lain voimaansattaminen käytännössä on suorassa suhteessa **vuokrataloyhteisön (vuokranantajan) kokoon**. Talo koskee vuokrataloyhtiöitä, joiden koko vaihtelee muutamasta sadasta asunnosta yli 50 000 kodin **Helsingin kaupungin asunnot Oy:hyn**. On selvää, että mekanismit, joilla aikaansaadaan toimivat päätös- ja tiedonkulkukäytännöt

tulevat vaihtelemaan melkoisesti. Onneksi tämän lain kohteet ovat jo suurelta osaltaan organisointuneet toteuttamaan lain vaatimukset. Omistajayhteisöt ovat fuusioiden kautta kasvaneet ja toisaalta koko toiminnan pohja pysyy edelleen ennallaan; kaiken perusta on yksittäinen vuokrasopimus. Kun tähän lisäämme molemminpuolisen ja vilpittömän pyrkimyksen hyvään ja toimivaan yhteistyöhön, niin kyllä yhteishallinto paranee entisestään.

Jäämme odottamaan, että Tasavallan Presidentti allekirjoittaa uuden yhteishallintolain mahdollisimman pian.

Hans Duncker

Asunnottomien yö Kansalaistorilla ja Vepan näyttelyssä

Asunnottomien yö -kansalaisliike tuli 17.10. Helsingissä kahden vuoden tauon jälkeen siististä sisätilasta ulkosalle Kansalaistorille. Se on aika kolho ympäristö tapahtumalle, jolle sopisi paremmin intiimimpi tila **Harjun nuorisotalon** ja **Dallapé-puiston** malliin. Torit ovat liian isoja tälle. Mutta teltat, ruoka ja virvokkeet olivat hyvin tarjolla.

Tasavallan Presidentti **Sauli Niinistö** avasi yllätysvierana tapahtuman, ympäristöministeri **Maria Ohisalo** puhui, kuntopoliitikko paneeli keskusteli **Ujud Ahmedin** juontamana. Niinistö oli Yössä yllätysvierana 2015, julkaisi **Raimo Granbergin** kuvan Kallio-lehdessä, jonne raportoin monena vuonna. Asunnottomien yön tulet toivat valoa pimenevään iltaan. Olin paikalla tänä vuonna kolmeen

otteeseen. Musiikki ja puheet kääntyivät loppusuoralle. Rohkea räppäri **Asa** lauloi ihan lopussa. Hyvin organisoitua, mutta jotain asunnottoman ihmisen konkreettista apua jäi kaipaamaan. Asunnottomat saivat kai esim. parturointiapua muualla? Kansalaistorilla en nähnyt.

Asunnottomien yön Kansalaistorin tapahtumassa ollut **Veera Kontulan** valokuvanäyttely Tarinoita elämän selviytyjistä on nyt nähtävissä **Vailla vakinaista asuntoa ry:n Vertais- ja vapaaehtoistoiminnakeskus Vepassa** arkisin kello 9-19 Helsingin Itä-Pasilassa, Ratamestarinkatu 6.

– Projektissa Kontula tapasi yksin ja **Sampo Lepistön** kanssa monta asunnottomuutta kokenutta ihmistä. Tähän näyttelyyn tuli mukaan heistä kymmenen.

Näyttelyssä on kerrottuna

lyhyesti heidän tarinansa niin kuin he itse kertovat. Osalla on jo asunto, osa asuu tilapäismajoituksessa, osa kriisimajoituksessa ja yksi autossaan. Eräs asunnottomista kertoo sattuvasti, että on huomannut monessa asunnottomuuden toivottomuuden. He ovat vain tyytyneet kohtaloonsa, koska eivät tiedä tai osaa nähdä parempaa.

– Kaikki tarinat eroavat paljon toisistaan, mutta asunnottomia kohdatessa huomasimme sirpaleisen lapsuuden ja elämän toistuvan usein. Myös elämän yhtäkkiset onnettomuudet tai kriisit ovat olleet monelle synnän asunnottomuuteen.

Näyttely on toteutettu yhteistyössä VVA ry:n ja **Y-säätiön** kanssa.

Risto Kolanen

Ujuni Ahmed toimi aktiivisena juontajana Kansalaistorin tapahtumassa. Hän on toinen tekijä kirjalle *Tytöt, jotka ajattelevat olevansa yksin*.

Jp ja Miia asuvat nyt VVA:n tilapäismajoitusyksikkö Tuvassa. He ovat olleet yhdessä 11 vuotta ja toivovat saavansa pian asunnon. Pieni yksiökin riittäisi.

Näyttelijä Jenni Kokander sai VVA:n kummitoiminnan käynnistäjänä Suoja-Pirtin Arska-palkinnon. Hän oli suosittu Selfie-kuvien kohde.

Presidentti Sauli Niinistö ja VVA ry:n toiminnanjohtaja Sanna Tiivola hymyilivät kilpaa Kansalaistorin teltalla.

Kolumni

On aika herätä!

Tilanne Euroopan energia-markkinoilla on kaoottinen. Julkisesta keskustelusta syntyy kuva, että tämäkin johtuu tapahtumista Ukrainassa. Kuitenkaan esimerkiksi sähkön hinnan nousu Suomessa ei selity pelkästään sodalla. Ennen kokematon nousu meidän sähkölaskuissamme johtuu osin keskisessä Euroopassa huomattavasti ennen nykyisen kriisin puhkeamista tehdyistä energiatarvikkeista. Siellä päätettiin luopua ydinvoimasta. Nyt Saksassa – ja myös Ruotsissa – suunnitellaan uusia ydinvoimaloita. Venäläisen kaasun puuttuminen Euroopan energiemarkkinasta on tietenkin yksi sodan seuraus.

Suomessa sähkön hintojen holtiton heilahtelu johtuu alkujaan 1990-luvulla tehdyistä ratkaisuksista. Tuolloisessa uusliberalismin elähdyttämässä ilmapiiirissä käynnistettiin kehitys, mikä teki suomalaisesta sähköstä pörssissä ostettavan ja myytävän tuotteen. Sitten aloitettiin eurooppalaisten sähköverkkojen integrointi. Teknisesti yhteisessä verkostossa virtaavan sähkön hinta ”tasataan” yhteismarkkinoiden idean mukaisesti samaan tasoon koko **Euroopan unionin** alueella.

Hintojen taseus tapahtuu kansainvälisissä sähköpörssissä, ja yleiseksi hintatasoksi lukkiutuu kulloisellakin hetkellä tarjottu korkein hinta. Hinta vaihtelee tunneittain, ja vuorokauden aikana hintahaarukka on kuluneen syksyn aikana vaihdellut liki nolasta lähes euroon kilowattitunnilta.

Heilahtelevat pörssihinnat ovat ongelma heille, joilla on nyt sähkösopimus katkolla. Tässä ollaan ra’asti markkinavoimien armoilla, ja kuluttajan on otettava se riski, mikä liittyy pörssispekulaatioihin yleensäkin. Vaihtoehtoja on käytännössä kaksi.

Sopimuksen voi sitoa määräajaksi kulloinkin tarjolla olevaan tasoon, tai sen voi sitoa niin sanottuun spotti-markkinaan, jolloin oman kulutuksen kustannus määräytyy pohjoismaisen, ja sitä kautta keskieuropalaisen hin-

tatason mukaan. Tässä jälkimmäisessä vaihtoehdossa kuluttajan kannattaa hankkia valmius seurata pohjoismaisen sähköpörssin, **Nord Pool’in** hintatasoa tunneittain. Oma kulutusta voi sitten säädellä sen mukaan.

Sähkön suhteen olemme pörssimeklareiden edesottamusten varassa, ja tulevaa näkymää hämää lisää vielä ilmastonmuutos. **Geologian tutkimuskeskus** (GTK) on tehnyt kattavan arvion maapallon mineraalivaroista. On aika herätä –niminen selvitys on suorasanaa varoitus siitä, että maapallosta ei löydy mineraaleja kaikkeen siihen, mitä vihreäksi siirtymäksi nimetty maailmanpelastusteoria vaatisi.

Liikenteen sähköistäminen, aurinkopaneelit ja tuulimyllyt vaativat niin runsaasti mineraaleja, että tällä hetkellä tunnetut varannot eivät riitä tämän luokan infran uudelleen rakentamiseen.

Pisimmälle kantava skenaario näyttäisi GTK:n selvityksessä perustuvan ydinvoiman lisäämiseen globaalissa energiataloudessa. Mutta silläkin tiellä tulee karhu vastaan. Maapallon uraanivarat ovat rajalliset, ja nyt vielä jäljellä olevat, tunnetut uraanilähteet kattavat nekin vain muutamia kymmeniä vuosia koko ajan kasvavasta tarpeesta.

Lopputulemana GTK:n tutkimuksessa päädytään globaalin ahdistuksen ratkaisuna energian kulutuksen radikaaliin vähentämiseen. Johtoajatuksena pitäisi olla kaiken ylenmääräisen kulutustavaratuotannon sijasta resurssien suuntaaminen enenevässä määrin uusien energian tuotantotapojen kehittämiseen, ja maailmanlaajuisen ruokahuollon varmistamiseen.

Tätä kirjoittaessani marraskuu on puolessa ja Napapiirillä lämpötila +5 astetta. Maa on vielä mustana. Sähkön hinta pörssissä on viime päivinä heilunut 0–68 sentin haarukassa kilowattitunnilta. Riemunko vai murheen aiheita? Siinäpä meillä pätkkinä.

Unto Nikula
Rovaniemi, Korkalovaara

Yhtiöjärjestysten päivittäminen

Tällä hetkellä tuntuu olevan hyvin muodikasta päivittää asunto-osakeyhtiön yhtiöjärjestys. Saattaa monessa tapauksessa olla paikallaankin, mutta osakkeenomistajan kannattaa kuitenkin harkita ehdotettua asiaa varsin perusteellisesti. On yllättävää, kuinka usein näennäisesti tarpeelliset ja asialliset muutosehdotukset on tehty ”ketunhätä kainalossa”.

Mistä erottaa riskiehdotukset niistä vilpittömistä?

Asumisessa, niin kuin ei muussakaan elämässä pidä olla vainoharhainen. Joitakin tunnusmerkkejä toki on. Otan tähän ne ilmeisimmät:

- yhtiössä on useampia sijoitusasuntoja
- asiaa kannattaa pätkäillä lisää varsinkin, jos joku sijoittajista on hallituksessa tai sijoitusasuntojen osuus on merkittävä
- jos kutsussa/esityslista on mainittu vain esimerkkejä siitä, mitä tullaan esittämään muutettavaksi
- erityisesti kannattaa luimistella, kun yhtiöjärjestykseen halutaan lisätä asia, jota ei aiemmin ole koettu tarpeelliseksi tai joka tulee niin kalliiksi, ettei vähäväkisimmät osakkaat eivät kohtuudella selviäisi lisäkustannuksesta. Hyvä esimerkki tämänkaltaisista ”offensiivista” on valokuituyhteyden tuominen taloon harvaan asutuilla alueilla. Kyllä, asunnon arvo nousee, mutta millä rahalla Olga, 85 v. ostaa sekä lääkkeet

että ruuan. Ne lisäkanavat eivät tuo ruokaa Olgan pöytään.

• hälytyskellojen pitää todella soida, jos kutsussa tau esityslistassa ehdotetaan tiettyjen korjausten muuttamisesta tasan maksettaviksi. Asia tulee paremmin ymmärrettäväksi konkreettisen esimerkin kautta. Valtaosassa suomalaisia kerros ja rivitaloja on asuntoa kohden vain yksi kylpyhuone ja wc. Viime aikoina olen nähnyt monia ehdotuksia, joissa nämä ja yleensä märkätilat halutaan poistaa kiinteistön vastuupiiristä ja jokainen osakas maksaisi saman verran asunnon koosta riippumatta.

Yrittää saa, eri asia pääseekö maaliin

Järkevästi toimiva hallitus tuo yhtiökokouksen vain sellaisia esityksiä, joiden hyväksymiseen varmasti riittää enemmistö tai määräenemmistö. Jos on mahdollisuutta, että jonkun muutoksen tai työn toteuttaminen vaatisi konsensuspäätöksen, siis kaikkien osakkaiden hyväksynnän, ei tällaiseen harjoitukseen pidä ryhtyä.

Hyväksyntä asiallisiin muutoksiin saadaan toimimalla täysin läpinäkyvästi ja tiedottamalla ja perustelemalla ennakkoon, riittävän ajoissa. Valvojaa hymyilyttää aina kun saa eteensä kokouskutsun ylimääräiseen yhtiökokoukseen ja esityslistaan on lisätty käsiteltävään asiaan sellainen pieni lisä, kuin esimerkiksi ”muun muassa” tai ”ynnä muuta”. Silloin tulee heti kysyttyä, että onko kirjoittajalla ollut puna- vaiko siniketun

hätä kainalossa.

Jos velvoitteet tai oikeudet muuttuvat

Jos osakkeenomistajan maksuvelvollisuus yhtiöön nähden muuttuu, on tähän saatava hänen suostumuksensa. Sama pätee pääsääntöisesti siihen, että hyöty tai nautintaoikeus muuttuu. Vaatimus tasavertaiseen kohteluun on kaksisuuntainen, se koskee sekä velvoitteita että oikeuksia.

Silloin tällöin pääsee PRH:hon (Patentti- ja Rekisterihallitus) saakka tällaisia pätemättömiä yhtiöjärjestyksen muutosehdotuksia. Siellä kyllä ollaan varsin tarkkoja ja ammattitaitoisia, joten tällaisten koepallojen menestyminen on hyvin kyseenalaista. Järkevintä on kuitenkin ”torpata” ne alkuunsa. Silloin säästetään yhtiön, eli yhteisiä rahoja. On varsin yleistä, että käytetään lisää rahaa lainopilliseen kikkailuun, kun yritetään sorvata muoto, jolla epäasiallisuus menisi läpi. Asian saa usein pysähtymään jo sillä, että kokouksessa ilmoittaa, että päätösesitys on pätemätön ja että osakas tulee päätöstä moittimaan. Ei tarvitse moitteen tai kanteen laatua yksilöidä. Riittää että selkeästi ilmaisee vastustuksensa ja varmistaa, että esitetty kanta kirjataan oikein pöytäkirjaan. Valtaosa valvojan näkemistä tapauksista ovat sellaisia, jotka on käynnistänyt kiinteistöalan ammattilainen. Ammattilaiset ovat pääsääntöisesti realisteja, jos he huomaavat, että vastapuoli on paljastanut heidän kätensä loppu pokerinpeluu pääsääntöisesti siihen.

Hans Duncker

Vakuuta viisaasti

S U O M E N V A K U U
T U K S E N O T T A J I E N
K E S K U S L I I T T O R Y

Vakuutuksilla turvataan usein koti ja talouden menopelit. Kaikkein tärkein, Sinä itse ja perheenjäsenet, jää usein ilman turvaa. Tulevaa voi ja pitääkin suunnitella mutta elämä voi yllättää ikävällä tavalla. Vakava sairastuminen, työttömyys, työkyvyttömyys tai kuolema – näihin kaikkiin voi varautua.

Näinä aikoina rahaa pitäisi säästää eikä lisätä kustannuksia, joten mikä neuvoksi? Hyvä keino on vapauttaa euroja jo olemassa olevista talouden perusvakuutuksista eli koti-, auto- ja muista vahinkovakuutuksista. Tavoitteena samalla rahalla enemmän turvaa merkityksellisiin asioihin eli muutetaan vakuutusmaksun sisältöä.

Keinoina omavastuiden nostaminen, turhien lisäturvien

poistaminen, päällekkäisyyksien karsiminen ja vakuutusten vuosittainen kilpailutus. Esimerkkinä auto eli onko keskeytyspäiväraha todella välttämätön, entä parkkiturva ja tuulilasivakuutus? Onko auto vakuutettu liian laajalla ja kalliilla kaskolla? Vastaavasti rakennusten omavastuut voisivat olla eri tasolla. Ovatko alennukset poistuneet vakuutuksistani?

Talven pimeät illat ovat hyvä aika pysähtyä riskienhallinnan ja vakuutusten äärelle. Ryhdy tuumasta toimeen ja mieti oma riskinkantokyky (euromäärä) ja ne vahingot, jotka johtavat taloudelliseen ahdinkoon. Kun nämä on listattu, varmista että Sinulla on juuri näihin tarpeellisen vakuutusturva olemassa. Vakuuttamalla ei kannata varautua kaikkeen mahdolliseen, se johtaa

vain ylisuuriin kustannuksiin. Lopuksi kilpailuta vakuutukset ja varmista että et maksa liikaa.

Paras vakuutus on, että vahinkoa ei satu ja näin joulun alla onkin hyvä varmistaa, että kodin turvavarusteet ovat kunnossa. Näistä mainittakoon palovaroitimet, sammutuspeitteet ja vuotovahdit. Sähkölaitteiden kunto on myös hyvä tarkistaa aika ajoin. Lapsiperheissä on hyvä suojata esim. pistorasiat, terävät pöydän reunat, lääkekaapit ja liesi, ettei lapsi vahingoita itseään. Kodin turvallisuutta on helppo parantaa pienillä turvavarusteilla, kuten lapsilukoilla, liesisuojuilla, turvaporiteilla ja liukusteilla.

Loviisan asuntomessuja 2023 rakennetaan

Ensi kesänä järjestetään Asuntomessut Loviisassa **Kuningattarenrannan messualueella**. Alue on aivan kaupungin keskustaa, lähellä ovat palvelut, meri, luonto ja leikkipaiikat.

Alueen kaavoituksessa tavoitteena on ollut, että kaikista asunnoista saadaan merelliset maisemat **Loviisanlahdelle** ja **Laivasillan vierasvenesatamaan**. Historiallinen alakaupunki sijaitsee vastarannalla.

Messualueen teemat ovat:

- Asunto on enemmän kuin koti
- Valaistuksella on väliä
- Merellä on merkitystä

Kelluva rakentaminen ja alueen vesisuunnittelu

Messualueen rakentaminen on monipuolista, alueelta löytyy omakotitaloja, rivi-, pari-, ja kerrostaloja. Uutuutena on tulossa kelluvaa rakentamista. Loviisassa vesisuunnittelu ja väylän ruoppaukset ovat tärkeä osa valmistautumista kelluvaan infrarakentamiseen Kuningattaren rannassa.

Maaillalla kelluvaa rakentamista on ollut jo 1930-luvulta, mm. **Hollannissa** ja **Tanskassa**. Suomessa seurataan Loviisan kelluvan rakentamisen pilottia kiinnostuksella mm. Helsingissä, Vaasassa ja Oulussa. Kymmenellä tontilla on oma ranta ja lähes kaikilta avautuu merinäköala Loviisanlahdelle.

Kohoavat rakennuskustannukset ovat tätä päivää ja ratkaisujakin on löytynyt kustannusten minimointiin. Uutena hengittävänä materiaalina käytetään mm. kenoharkkoja pientalorakentamisessa teräksen ja puun ohella.

Pikkukaupunki itäisellä Uudellamaalla

Vuonna 1745 perustettu Loviisa oli aluksi nimeltään **Degerby**, mutta sai vuonna 1752 nimen Loviisa, kuningatar **Loviisa Ulriikan** mukaan. Kaupunki on pinta-alaltaan kuin koko pääkaupunkiseutu. Siellä onkin tilaa asua ja harrastaa. Loviisa tunnetaan

vanhasta kaupungistaan. Esimerkiksi Degerbyn ratsutilan sivurakennus on peräisin 1600-luvulta. **Strömforsin** historiallinen ruukki-alue on käynnin arvoinen kohde. Loviisassa on 15 000 asukasta, suomenkielisiä 55 ja ruotsinkielisiä 40 prosenttia. Ympärillä on maaseutu kyllineen ja upea saaristo.

Vierailu vuoden Asuntomessuilla **7.7.-6.8.2023**, voi olla monelle myös ensimmäinen käynti Loviisassa. Kaupunki toivottaa tervetulleiksi.

Teksti ja kuvat **Riitta Salasto**

Infotäulu messualueella. Osuuskunta Suomen Messut ja alueen rakentajat esittelivät alueen kehittämistä 29.9.2022. Asuminen & Yhteiskunta oli mukana ennakkoinfossa.

Kuvataiteilija **Tapio Haapala** valittiin toteuttamaan julkinen taideteos "Loviisan pisarat" ensi kesän Asuntomessualueelle Kuningattarenrantaan Loviisassa. Kaksiosainen taideteos tulee sijaitsemaan Kuningattarenrannan torialueella meren äärellä.

As Oy Lippulaiva – kerrostaloasuntoja.

Tulevien kelluvien talojen rakentamisaikaa ruopataan.

Korjausneuvonta ja avustukset tv-sarjana

ARA, Porin kaupunki, Vanhustyön Keskusliitto ja **Satakunnan ammattikorkeakoulu** ovat tuottaneet viisiosaisen tv-sarjan missä kerrotaan konkreettisin esimerkein, miten ikäihmisten kodeista saadaan esteettömiä ja turvallisia, ja miten ARA avustaa korjauksissa.

Ohjelmasarjassa Vanhustyön Keskusliiton korjausneuvoja **Nina Leino** ja näyttelijä **Sinikka Sokka** vierailevat erilaisissa

ikäihmisten kodeissa. *Tervetuloa kotiin* -ohjelmasarjassa opastetaan asukkaita erilaisissa asuntojen kohennus-, korjaus- ja muutostöissä, selvitetään ARAn korjausavustuksien käyttöä kustannusten kattamiseksi ja neuvotaan ja ohjataan korjausavustusten hakemisessa.

Tv-sarja on katsottavissa nettiosoitteessa **Korjausneuvonta ja ARAn avustukset TV-sarja**.

Unto Nikula, www.ara.fi
Hakuohjeita ja tarkempia tietoja muistakin ARAn avustuksista os. www.ara.fi

UN, ara.fi

Sinikka Sokka

Avustusta kaukolämpölaitteistojen uusimiseen

Avustusta voi hakea myös asuinrakennusten kaukolämpölaitteistojen uusimiseen. Avustuksen

ehtona on, että kaukolämpöverkossa kiertävän veden lämpötilaa voidaan muutoksien jälkeen laskea. Avustus on tarkoitettu kustannuksiin, jotka syntyvät vanhojen kaukolämpölaitteistojen vaihtamisesta uusiin, enintään 90-asteista tulovettä kuljettaviin

järjestelmiin. Kiinteistön on sijaittava alueella, jossa kaukolämpöverkon lämpötilan laskeminen voi toteutua.

Avustusta kaukolämpöjärjestelmien uusimiseen voivat hakea kaikki asuinrakennuksia omistavat tahot, kuten yksityishenkilöt,

taloyhtiöt, asunto-osuuskunnat, vuokratulo-yhteisöt, yleishyödylliset yhteisöt sekä muut Y-tunnukselliset toimijat.

Avustusta voi saada kaikkiin, vähintään puolet vuodesta asuninkäytössä oleviin asuinrakennuksiin. Sitä voivat hakea

myös pientalojen ja vuokratulojen omistajat. Pientalot voivat saada avustusta enintään 2500 euroa, rivitalot 4000, ja kerrostalot 6000 euroa. Avustusta voi hakea loka-kuusta 2022 alkaen.

UN, ara.fi

Asumisen edunvalvonta entistä tärkeämpää ja vaikeampaa

Parhaat tulokset saavutetaan hyvällä yhteistyöllä

Asumisasioiden verkosto tukee järjestöjen ja lainsäätäjien välistä vuoropuhelua.

Asumisasiota hoitavien järjestöjen ja eduskunnan välille on **Omakotiliiton** aloitteesta perustettu 13.10.2022 uusi verkosto. **Eduskunnan asumisasioiden verkoston** tarkoituksena on lisätä asumisasiossa toimivien järjestöjen ja lainsäätäjien välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä. Tavoitteena on tarjota tietoa laajasti alan kysymyksistä. Suomessa puhutaan liian vähän asumisasiosta, paitsi nyt, kun meitä kohtasi energia- ja sähkökriisi.

Verkoston puheenjohtajaksi valittiin **Eveliina Heinäluoma** (sd) painottaen asuntopolitiikan merkitystä. Asuntopolitiikalla tuetaan elinkeinopolitiikkaa ja työvoiman liikkumista, vaikutetaan ilmastoon sekä vahvistetaan yhteiskunnan sosiaalista kestävyyttä. Heinäluoma pitää tärkeänä, että eduskuntaan on perustettu oma asumisen verkosto. Asuntopolitiikka on tärkeää kotien edunvalvontaa. Ilman omaa, kohtuuhintaista kotia muu elämä, kuten työssäkäynti tai perheen perustaminen, on vaikeaa.

Verkoston varapuheenjohtajiksi valittiin **Mia Laiho** (kok) ja **Pia Lohikoski** (vas). Verkoston taustaorganisaationa toimii Suomen Omakotiliitto ja sihteerinä toiminnanjohtaja **Marju Silander**. **Asukasliitto** on mukana verkoston toiminnassa ja yhteistyössä.

Asumiskustannukset huolestuttavat ihmisiä

Asuminen on perusoikeus ja valtion tulee **perustuslain 19 § mukaan** edistää asumisen omatoimi-

mista järjestämistä. Mahdollisuus selviytyä asumisen kustannuksista on muuttunut tänä vuonna ennen näkemättömällä tavalla. Monella asukkaalla on suuri huoli, miten selvitä talven sähkö- ja energialaskuista, kuinka korkealle nousee asuntolainojen korko ja miten käy kuntakohtaisesti päätettävien maksujen, kuten vesimaksujen tai kiinteistöveron, joissa on korotuspaineita. Omakotiliitto on mukana energiaköyhyyshyystutkimuksessa, jonka ensimmäisten tuloksien mukaan yli 65 prosenttia vastaajista oli huolissaan selviytymisestään asumiskustannuksien osalta.

Energiakriisissä yritysten näytön paikka

Yritysten vastuullisuusohjelmat pyrkivät vastaamaan yhteiskunnan ja kuluttajien muuttuviin toiveisiin. Nyt on sähköyhtiöillä näytön paikka vastuullisesta toiminnasta. On pidettävä sähkön verkko- ja kulutusmaksut kohtuullisina. Ei pitäisi kerätä suuria voittoja asumisen perustarpeiden kustannuksella.

Omakotiliitto on edellyttänyt, että mahdolliset asiakasta hyödyttävät alennukset, kuten **Fingridin kantaverkkomaksujen** perimättä jättäminen joulukuulta 2022 ja **sähkön arvonlisäveron alennuksen osuus**, tulee siirtää suoraan asiakasmaksuihin.

Suomen hallitus suositteli energiayhtiölle, että nämä myöntävät poikkeustilanteessa tavanomaisista pidempiä maksuaikoja suurilla laskuilla saaneille kuluttaja-asikkailleen hyvää perintätapaa koskevan ohjeen mukaisesti.

Asukasliiton asunto- ja ympäristöpoliittinen ohjelma 2023–2024

Asukasliitto tukee omalta osaltaan hallituksen periaatepäätöstä, joka **pyrkii edistämään ARA-rahoitetun, etenkin vuokra-asuntokannan voimakasta lisäämistä**. Valtion tuen tulisi kuitenkin lisätä ennen kaikkea kunnallisten ja valtiollisten vuokra-asuntojen tuotantoa.

Ympäristöministeriö on kirjannut tavoitteekseen mm. lisätä asuinalueiden elinvoimaa, ehkäistä segregatiota, parantaa ikääntyneiden asumista, poistaa asunnottomuus sekä helpottaa erityistä tukea tarvitsevien asumista. Tavoitteiden saavuttaminen on kuitenkin viime kädessä riippuvainen kuntien sitoutumisesta MAL-sopimukseen. Ukrainan sodan taloudelliset vaikutuk-

set kansalaisten toimeentuloon, tulevat lisäämään koko tarkastelukauden ajan asunnottomuutta ja ahtaasti asumista.

Valtiovallan ja kuntien yhteistyöllä on edelleen ratkaiseva merkitys sosiaalisesti ja alueellisesti hyvin toimivan asuntotuotannon aikaansaamiseksi. Esim. Helsingin ongelmana on se, että vaikka kaavoitettuna on 3,5 vuoden asuntorakentamisen tavoitteen kattava tonttimäärä, säällisen hintaisia vuokra-asuntoja ei rakenneta läheskään tarpeeksi. Syynä tähän on tonttien kalleus ja rakennusteollisuuden haluttomuus tehdä muuta kuin huipputuoton takaavaa uudistustuotantoa. Muuallakin maassa ongelmana on mm. väestön muutoliike kasvukeskuksiin, joissa uuden asunnon hankkiminen on taloudellisesti raskasta, alueellisten hintaerojen takia. Asumisen hintakehityksestä seuraa, että

Asumisasioiden uuden verkoston puheenjohtaja, kansanedustaja Eveliina Heinäluoma.

Sähköyhtiöiden tulee ehdottomasti noudattaa suositusta.

Rakennusten kiinteistöveron nousu uhkaa

Valtiovarainministeri **Annika Saarikko** oli syyskuussa vierasnamme. Kuulimme, että hallitus päätti siirtää kiinteistöverouudistuksen seuraavalle eduskunnalle. Omakotiliitto oli mukana vaatimassa lakiesityksen uudelleenvalmistelua, koska esityksessä ei toteutunut hallitusohjelman tavoite: kiinteistövero ei saa nousta kohtuuttomasti.

Nurkan takaa tuli uusi huoli. Kiinteistövero uhkaa historiallisen korkea korotus, johon on synynä rakennuskustannusindeksin vuosimuutos. Rakennusten kiinteistöveron lähtökohtana on jälleenhankinta-arvo, jonka laskenta perustuu asetuksessa määritettyihin yksikköarvoihin.

esim. palvelualueille on erityisesti pääkaupunkiseudulle vaikeaa saada työntekijöitä ja työvoiman liikkuvuus estyy erityisesti palvelu- ja hoiva-aloilla.

Asukasliitto korostaa, että valtion antamat erilaiset helpotukset asumiskustannusten alentamiseksi (esim. korkotuki, kiinteistövero, alv) tulisi kohdistaa nykyistä tiukemmin valvottuna vaikuttamaan suoraan asuntojen hintoihin. Asukasliitto edellyttää, että asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia kehitetään käytännössä uusitun Yhteishallintolain puitteissa kuluvan vaalikauden aikana. Liitto painottaa, että yleishyödyllisessä asuntorakentamisessa on edelleenkin toteutettava Arava-lainsäädäntöä, tarvittaessa sanktioiden.

Valtionhallinnon tulee palkita niitä kasvukeskuskuntia, jotka lähtevät kaavoittamaan nykyistä

Kohonneista rakennuskustannuksista kertova indeksi nousi kesäkuussa lähes kymmenen prosenttia vuodentakaiseen verrattuna. Se tarkoittaisi jopa 7–9 prosentin korotusta kiinteistöveroosi ensi vuonna.

Jälleenhankinta-arvojen indeksitarkistuksen tavoite on pitää rakennusten verotusarvot lähempänä markkina-arvoa. Historiallisen korkea nousu uhkaa tilanteessa, jossa kiinteistöjen hinnat ovat pikemminkin laskussa. Pitkällä aikavälillä tarkasteltuna indeksin vuosimuutos on ollut keskimäärin alle kaksi prosenttia. Tässä taloustilanteessa kiinteistövero ei tulisi korottaa lainkaan indeksitarkistuksen muodossa.

Oma koti vaatii huoltoa ja hoitoa

Suomen Omakotiliitto on vuonna 1947 perustettu pientalo- ja vapaa-ajan asukkaiden valta-

suurempaa yleishyödyllistä uudisasuntotuotantoa. Palkitseminen tulisi kuitenkin toteuttaa niin, että se materialisoituu vasta kun kunnalla on esittää valmista, sosiaalisesti kestävää uudistuotantoa. Alueiden väestörakenteeseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä rakenteen liika yksipuolisuus vaikuttaa alueen ostovoimaan ja palveluihin sekä synnyttää sosiaalisia kustannuksia. Tasapainoa maakuntakeskusten ja autioituvien kuntien välillä tulisi kehittää miettimällä nykytilanne huomioiden, millä keinoin asukkaita saataisiin sijoittumaan myös haja-asutusalueille ja työllistymään siellä.

Kestävää, laadukasta ja energiataloudellista rakentamis- ja korjausrakentamistapaa tulisi edelleen suosia, jotta saavutetaan pitkän aikavälin säästöjä. Käytössä tulisi olla myös uusin talotekniikka. Rakennusalan

Kirjoittaja Marju Silander: Uusi verkosto nostaa asumisasioiden painoarvoa.

kunnallinen ja sitoutumaton kansalaisjärjestö, jossa on yli 70 000 jäsentä. Valvomme kohde-ryhmämme etuja ja tarjoamme monipuolisia jäsenpalveluita jäsenillemme edunvalvontatyön lisäksi liitossa, piireissä ja jäsenyhdistyksissä.

Omakotiliitto neuvoo jäseniään maksutta kodin huolenpitoetävässä sekä tarjoaa tietoa ja muun muassa huoltokirjan oman talon kunnossapidon tueksi. Verkoston kautta tavoitetaan kaikki asumismuodot.

Marju Silander
Toiminnanjohtaja
Suomen Omakotiliitto ry

työvoiman jatkuva koulutus on erityisen tärkeää, jotta rakennusosaaminen säilyy maassamme myös tulevaisuudessa. Rakentamisen toteuttaminen tulisi ottaa takaisin kotimaisille yrityksille ja työntekijöille. Vierastyöntekijät maksavat enemmän kansantaloudellemme, kuin mitä he tuovat hyötyä halvempien tuotantohintojen avulla. Rakentamisen laadun valvonnassa on edelleen merkittäviä puutteita. Uudisrakentamisen ongelmiin tulisi puuttua jo suunnitteluvaiheessa, ja suunnitteluun tulisi aktivoida tulevat asukkaat. Jätteen kierrätyksen ja uusiomateriaalin käyttöön keskittyvät kehityshankkeet Asukasliitto kokee hyväksi asiakasi. Uusiutuvan energian käyttö on tärkeä selvittää myös asumisen hinnan ja turvallisuuden näkökulmasta.

Asukasliitto ry:n liittokokous 17.11.2022

Mielipide alueelta

Sosiaalinen asuntotuotanto toimii edelleen

Suomen perustuslaki velvoittaa julkisen vallan eli valtion ja kuntien edistämään jokaisen oikeutta asuntoon ja tukemaan asumisen omatoimista järjestämistä.

Kaikilla ei ole halua tai varaa ostaa omaa asuntoa, ja siksi tarvitaan myös vuokra-asuntoja. Kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja syntyy vain julkisella tuella. Valtio antaa vuokralaisille asumistukea, mutta tukee myös asuntojen rakentamista. Asukkaiksi on va-

littava kiireellisessä asunnontarpeessa olevia, vähävaraisia ja pienituloisia. Kunnat luovuttavat sosiaaliseen asuntotuotantoon tontteja markkinatasoa edullisimmalla hinnalla.

Tätä mallia on kritisoitu. On esitetty, että rakentamista ei pitäisi lainkaan tukea. Kaikki vuokra-asunnot olisivat markkinahintaisia ja tuki kohdennettaisiin asumistukeen.

Valtion tuki on nyt yli 4 miljardia euroa vuodessa ja tästä käytetään rakentamiseen lähes 2 miljardia ja asumistukeen yli 2 miljardia euroa. Asumistukea saa yli 600 000 ruokakuntaa, joista suurin osa on yhden hengen talouksia. Tulorajat ovat silti niin

tiukat, että suuri osa työssäkäyvistä vuokralaisista ei tätä tukea saa.

Valtion korkotuki on viime vuosien nollakorkojen aikana jäänyt vaatimattomaksi. Jatkossa tämä tukimuoto korostuu. Käynnistysavustus on määrältään pieni, mutta tärkeä, koska se kattaa pääosin rakentamista varten tarvittavan omarahoitusosuuden. Muutoin vastaava rahamäärä perittäisiin nykyisiltä asukkailta vuokran yhteydessä. Kuntien tonttituki on myös tärkeä, vaikka kunta myös perii tontista kohtuullista vuosi-vuokraa.

Valtion ja kuntien tukien lisäksi merkittävä tekijä on se, että kunnallinen rakennuttajayhtiö ei tavoittele voittoa. Tehokkaal-

la tuotantoketjulla ja myös laskusuhdanteen aikana rakentamisella on oma roolinsa. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla kunnan vuokrataso onkin noin 30 prosenttia alle markkinavuokrien.

Tämän vuoksi on vaikea nähdä, että kohtuuhintainen vuokra-asuminen voisi toteutua nykyistä tehokkaammin rakentamalla lisää markkinahintaisia vuokra-asuntoja. Rakennuttajina olisivat yksityiset rakennusliikkeet, joiden tehtävänä on tuottaa voittoa. Vaikka kaupunki lisäisi kaavoitusta voimakkaasti, tuotantoa käynnistettäisiin vasta sitten, kun asuntojen kysyntä ja hintataso ovat halutulla tasolla. Asumistuen tarve lisääntyisi mer-

kittävästi, mikä saattaisi johtaa sen leikkaamiseen.

Sosiaalinen asuntotuotanto on turvallinen ja kustannustehokas asumismuoto, jonka säilyttäminen ja kehittäminen on tärkeää myös työvoiman saatavuuden kannalta. Puheet sen alasajosta ja jopa asuntokannan myynnistä on syytä lopettaa alkuunsa.

Hannele Kerola,
espoolainen varatuomari,
valtuutettu
Timo Rauhanen,
KTT, pitkään Espoon Asumus Oy:n
hallituksessa

Varainsiirtovero kannustaa velkaantumaa

Suomessa varainsiirtovero maksetaan asunnon hinnasta jokaisessa asuntokaupassa. Veron määrä asunto-osakekaupassa on 2 ja kiinteistökaupassa 4 prosenttia. Varainsiirtovero koskee kaikkia lukuun ottamatta ensiasunnonostajia.

Omistusasuminen on Suomessa yleisin tapa asua; noin 70 prosenttia suomalaisista asuu omistusasunoissa. Se on myös perinteisesti ollut arvostettu tapa

asua ja kerryttää varallisuutta. Omistusasunto on keskimäärin suomalaisten merkittävin varallisuuserä.

Tällä hetkellä valtio ohjaa asumisen verotuksen kautta voimakkaasti kotitalouksien valintoja. Varainsiirtoveroon liittyy merkittäviä yhteiskunnallisia seurausvaikutuksia. Vero asunto-kaupassa ei kannusta omistusasujia asunnon vaihtoon. Siten vero vähentää muuttoalttiutta esimerkiksi työn perässä ja hidastaa näin välillisesti työmarkkinoiden kasvua.

Veron vuoksi ihmiset saattavat asua elämäntilanteeseensa huonosti sopivissa asunnoissa – liian

pienissä tai liian suurissa. Tutkimusten mukaan varainsiirtoverosta vapaita ensiasunnon ostajia verovapaus ohjaa ostamaan velaksi mahdollisimman kalliin asunnon mahdollisimman suuren verohyödyn takia.

Varainsiirtoveron poisto parantaisi työvoiman liikkuvuutta ja mahdollistaisi asuntokannan paremman käytön. Tilastollisesti muuttohalukkuus vähenee ikääntymisen myötä, veron poisto kannustaisi esimerkiksi ikäihmisiä etsimään sopivia asumismuotoja. Ensiasunnon ostajia veron poisto ohjaisi ostamaan maltillisen hintaisen ja kokoisen asunnon ylivelkaantumisen sijasta sekä

saamaan rahaa myös säästöön asuntolainan lyhennyksen ohella.

Asuntoa voisi elämäntilanteen mukaan vaihtaa myöhemmin edullisemmin, jos varainsiirtovero ei enää olisi nostamassa asunnon vaihdon kustannuksia. Nykyisellään varainsiirtovero aiheuttaa asunnonvaihtajalle huomattavan menoerän.

Iina Antinluoma,
puheenjohtaja, Varsinais-Suomen
Kokoomusnaiset ry
Mari Kangas,
puheenjohtaja, Turun
Kokoomusnaiset ry

Helsinki, Pasilan Radiokatu.

Apua tarjolla

Ilmastonmuutos konkretisoituu useimmiten säätilojen yllättävänä, joskus rajuna vaihteluina. Syykin näihin ilmiöihin on selvillä. Ihmisen toiminta on aiheuttanut, ja aiheuttaa maapallon ekosysteemin tasapainoa järjestyttäviä

luonnonilmiöitä. Tämä ilmiöiden kokonaisuus kytkeytyy merkittävästi osin energian kulutukseen. Asuminen vaatii paljon energiaa. Ilmastokriisin lisäksi ollan nyt Euroopan mitassa myös enrgiskriisissä. Ilmasto- ja energiakri-

isiin pyritään vastaamaan myös asumiseen liittyvien ratkaisujen kautta.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) myöntää energia-avustuksia sekä asuinrakennuksia omistaville henki-

löasiakkaille, että taloyhtiöille energiatehokkuutta parantaviin korjaustoimenpiteisiin.

ARA on laittanut tarjolle erilaisia avustuksia ihmisten asumusten varustuksen kohentamiseen tarkoituksena asuntojen – asu-

misen yleensä – energian kulutuksen hillitseminen. Toimilla pyritään myös asumiskustannusten korotuspaineen hillitsemiseen.

UN, ara.fi

Kierrätysidea

Kierrätysideat facebookissa on saanut jo yli 79 500 jäsentä.

Edellisessä numerossa ohje ei vastannut kuvia. Toimitus pahoittelee virhettä. Alla oikea ohje.

Ovet vanhasta pitsipeitosta

Kankaasta / pitsipeitosta mitataan ja leikataan sopivan kokoiset palat.

Palat käsitellään läpi asti paverpoll kankaankovetin -aineella ja annetaan kuivua tasolla ainakin vrk. Itse levitin aineen sudilla ja pingotin kankaita vähän nuppi-neuloilla styroksin päälle.

Kovettuneet kankaat viimeistellään saksimalla oikeaan muotoon ja itse kiinnitin kuumaliimalla ovikehykseen. Kankaan voisi kovettuneena myös maalata, mutta itse jätin naturel.

Katri Saartila, Akaa

Paidat kasseiksi

Haalistuneet tai pieneksi käyneet paidat voi ommella uudestaan ja kierrättää kasseiksi. Lempparipaidat saavat näin mukavasti lisää käyttöikä.

Tarvikkeet: vanha paita, vuorikangasta, lankaa, kantohihnaa.

Leikkaa paidasta etu- ja selkäosat siten, että saat kauttaaltaan suorat saumat ommeltaviksi. Halutessasi tukevamman kassin, leikkaa toisesta kankaasta samankokoiset palat vuorikappaleiksi.

Ompele paitakappaleet yhteen kolmelta sivulta, jätä yläosat ompelematta. Tee samoin vuorikankaalle, mutta jätä toisen sivusauman keskeltä pienen matkaa ompelematta. Siitä tulee kääntöaukko.

Mittaa sopivan mittaiset kantohihnat (2 kpl). Aseta pussit sisäkkäin oikeat puolet vastakkain. Aseta hihnan päät paidan ja vuorikankaan yläosan väliin, yksi hihna paidan etu- ja yksi takakappaleen puolelle, sopivalle etäisyydelle toisistaan.

Ompele kankaiden yläreunat yhteen siten, että hihnojen lenkit jäävät kankaiden oikealle puolelle.

Käännä kassi oikein päin vuorikankaan sivuaukosta, ja laita vuoriossa kassin sisälle. Ompele kääntöaukko kiinni. Voit vielä viimeistellä kassin ja ommella yläreunan ympäri.

Kierrätysideoijana
Susanna Alhokoski

Anna Soudakovan suvun tarina Kommunalkasta valkoisiin huoneisiin

Inkerinsuomalainen **Anna Soudakova** jatkaa esikoiskirjansa *Mitä männyt näkevät* henkilöiden parissa. Siinä hän kertoi hänen sukunsa, eritoten isoisänsä mutkikkaasta tiestä Siperian vankileirien kautta neuvostotodellisuuteen ja vihdoin Suomeen.

Nyt on vuorossa *Varjele varjoani*, jossa kerrotaan maahanmuuttajanaisesta hänen vanhemmistaan ja tyttärestään elämän heittäessä kuperkeikkaa useaan otteeseen. Tarinan käynnistyy **Leningradissa** ja aika on 1980-luku.

Inkeriläistäustainen venäläispariskunta **Veran** ja **Georgin** kaupungin keskustassa sijaitseva ensiasunto, kommunalka, on suuressa salissa. Entinen iso asunto on jaettu kovalevyjen avulla seitsemän neliön huoneiksi. Jokaisessa on tapetilla päällystetyt ohuet, summittaisesti pingotetut seinät. Sisustuksena on pääosin piirityksen raunioista löytyneitä

Anna Soudakova kertoo sukunsa tarinaa, miten inkerinsuomalaiset tulivat Suomeen Mauno Koiviston kutsusta ja miten heistä tuli suomalaisia maahanmuuttajia.

huonekaluja ja tavaroita. Talossa on sokkeloisia käytäviä, yhteiskeittiö ja runsaasti torakoita.

Musiikki tulee estotta seinän läpi. Sen kokevat selkeimmin

Vera ja Georgi, kun seinänaapurina asuu Leningradin filharmonian huilisti, joka antaa yksityistunteja kotonaan.

Varissuon valtavaan asuntoon

Siten käy kutsu **Mauno Koivisto**ltä, että inkerinsuomalaiset ovat tervetulleita Suomeen.

Muutto Turun seudulle on tyrmävä. **Varissuon** valoisa asunto on valtava. Valkoiset seinät kaikevat. Makuuhuoneessa on kokonainen seinällinen kaappeja! Mitä tehdä kaikella tällä tilalla, näillä hyllyillä? Asuntoa esittelevä virkailija piirtää parvekkeelle muuttaman kukan. Neuvostokäsityksen mukaan parveke on varasto, johon pannaan muualle mahtumattomat tavarat. Mutta kukkia? Perheen tyttären **Ninan** koulukaverit kutsuivat hänet kotiinsa. Heidän isoissa taloissaan oli tytön ihmeissään kotona kertoman mukaan ”sotkuista, leluja paljon

ja vessoissa oli sarjakuvakasoja”. Georgin geologian tohtorintutkiminto kelpasi Suomessa harjoittelupaikkaan geologian laitoksen perällä, hiljaisessa arkistossa, jossa hän suoritti kielikurssin pakollista harjoittelua reititämällä aanelosia mappeihin. ”Lopulta Georgi nousee sängystä istumaan, tuijottaa Veraa pimeydessä. Kuiskaa, hänelläkin on paha olla.”

Vera ihaili länsimaista ”kirjavuutta, omalaatuisuutta, vapautta olla juuri sellainen kuin oli.” Hän rakasti vapauden ilmapiiriä, tilaa ja lämpimiä asuntoja, mutta ei uskonut pystyvänsä ”muuttamaan heiksi, ajattelemaan samoja vapaita ajatuksia, unelmoimaan suuria”.

Muuttajat nähdään venäläisinä

Suomalaisten silmään Varissuon maahanmuuttajien joukko on yksinkertaisesti venäläinen.

Kaupunkielämä kulttuurissa

Todellisuudessa yksi on Kazakstanista, toinen on Virossa, kolmas Ukrainasta, yhden isoisä on loikannut Suomesta aikoinaan Neuvosto-Karjalaan. Ja Nina on juuriltaan inkeriläinen. Vähitellen vanhojen inkeriläisten maahanmuuttajien muistot vankileirien kauhuista tulevat uniin, vaikka sotaa ei enää ole. He vaikevat menneisyydestään. ”Te ette saa kantaa meidän taakkaamme” he sanovat lapsilleen ja lapsenlapsilleen. He haluavat lapsistaan suomalaisia.

Mutta miten on tänään? Voiko Nina puhua lapsilleen äidinkieltään venäjää? Ukrainan sodan julmat uutiskuvat ovat saaneet lapset häpeämään äitinsä kieltä. ”Puhu suomea!” Nykypäivä hämentää. Voiko Nina enää koskaan kävellä Pietarin katuja?

Hilkka Kotkamaa

Valkeakosken Työväen Musiikkitapahtuma täytti 50 vuotta

Uusia tulijoita ja vanhoja mestareita oli koettavissa Valkeakosken musareilla. **Hector, Yona, Olavi Uusivirta** ja monia muita. Julhakonsertissa 29.7. **Sananvapauden torilla** oli monta hienoa, kaunista kohokohtaa.

Poika lavan takaa

Itselleni tärkein kuultiin **Heikki Salon** osuudessa. Hän aloitti Köyhät-laululla, **Miljoonasateen** biisillä 1080-lopulta. Uudemmas versiossa **Paleface** räppäsi Salon laulua painottaen. Koska hän ei ollut paikalla, konsertin kapellimestari, pitkäaikainen biisityöpari **Tuija Rantalainen** korvasi Palefacen. Ja hyvin korvasikin. Se oli Tuijan eka räppi; hän kiusoitteli vähän meitä kysymällä, onko myös vika. Ei, jatka vaan. *Poika lavan takaa* on Heikki Salon tosielämän muisto, Isto L:sta Kyröskosken lavan takaa. Kangasalan poika kuunteli lauluja. Salo muistaa samaa aikaa, upean laulun sanomalla, joka on suurten ikäluokkien ja vähän nuorempien viihdehistoriaa. Se kertoo **Tappi Suojasesta**, joka vei **Virginialaisen** makkaralle, kuten tv-dokumenttikin todisti.

– Topmost soitti liian kovaa, Kirka vielä kovempaa, sormi osoitti hyväntahtoisesti toista spiikkaeria **Harri Saksalaa**. Salo jatkoi Miljoonasateen hitillä **Tulkoon rakkaus**, joka kertoo ajasta ”kun hipit tuli Helsinkiin, minä satsasin poikapainiin...”. Pääsanoma on ”sosialistinen yhteiskunnallinen painotus”: Jokaiselle tarpeen mukaan, rakkautta ja rikkautta, eikös niin?

– Ilman ei saa jäädä kukaan... ei jäädä saa, balladi loppuu. Heikki Salo on saanut **Työväen Sivistysliiton Reino Helismaa-palkinnon**. Hän jatkaa suoraan alenevassa polvessa mestarin perinnettä. Tapahtumassa julkistettiin uusi palkinnon saaja. Se oli **Mariska**, omaperäinen lauluntekijä. Upea valinta raadilta.

Jori Otsa & Georg Ots

Työväen Musiikkitapahtuman persoonallisimpia yksittäisiä esityksiä oli **Jori Otsa & Mah`Orka**-yhtyeen upea konsertti Georg Otsin lauluille. Vanha rokki- ja balalaikkaorkesterien soittaja on löytänyt suomalaisten rakastaman Viron kansantaitelijan musiikin. Vähän kuin **Topi Sorsakoski** löysi tangon rockkitaristivuosiensa jälkeen. Jori Otsa tulkitsee Sananvapauden lavalla herkästi liikehtien encorensa: Laulu Dneprille, joka sopii tähän maailman aikaan hyvin. Olimme kuulleet tunnin verran venäläisiä, virolaisia kansanlauluja. Loppuun sopi ukrainalainen laulu. Otsin suomalainen tuottaja oli **Jaakko Borg**, joka sävelsi hänelle myös oman iskelmäsuosikin, Uudelleen jos luokse tulla voin. Saarenmaan valssi, Mustan meren valssi ja Kalamiehen laulun kirjasin ylös.

Putin ja retoriikka sotaa vastaan

Eija Ahvo teki vahvan lauluosueen Työväenmusiikkitapahtuman 50v-juhlakonsertissa. Hän tulkitsee **Kaisa Korhosen, Liisa Tavin** ja monen muun Musiikkitapahtu-

man perustamisaikana tunnetuksi tekemän **Boris Vianin** Algerian sodan vastaisen kappaleen Seison torilla (Le Deserteur) yhdellä presidentin nimen (**de Gaulle**) muutoksella tähän sodan aikaan.

Kaksi viimeistä kappaletta kuului: – En paljon tajua / on mulle politiikka / Putin ja retoriikka / vieraita sanoja. / Oi, suuri presidentti / jos sinulla on aikaa vaan / niin vastaa presidentti / miks paha sallitaan. Ja sano kenen syy / on että sodat syttyy / miehet tappaa toistaan / vastoin tahtoaan / Te joilla valta on / vain tämän tahdon sanoa / Oi, säilyttäkää elämä / ja tuho estäkää.

Paikalla, aika edessä, istui yksi presidentti, **Tarja Halonen**, joka oli mukana nuorena SAK:n lakimiehenä jo 1972 ensimmäisellä Valkeakosken tapahtumassa. Toinen juontaja, **Harri Saksala** sanoi, että Ahvo on esittänyt Putin-sanoilla laulua jo tovin aikaa. He olivat yhdessä 1970-luvun puolivälin **Punainen lanka -yhtyeessä**.

Risto Kolanen

Eija Ahvo tulkitsee Boris Vianin Seison torilla Valkeakoskella.

Heikki Salo laulaa Tuija Rantalaisen ja Janne Louhivuoren säestyksellä.

Riitta Salasto

Jori Otsa eläytyi vahvasti Laulu Dneprille esityksen tulkinnessa. Yleensä hän seisoo tai istuu vakaana silmät kiinni.

Koulutettu henkilökuntamme takaa korkean laadun ja aikataulussa pysymisen

Tinkimätöntä laatua vuodesta 2008

LAATOITUS
VESIERISTYS
RAKENNUS
PURKUTYÖT

linjasaneerauskohteissa pk-seudulla

OMAKOTITALOJEN
TALOTEKNIikka
-SANEERAUKSIA

Yhteystiedot

Linnintie 6
07560 Pukkila

Aarne Toukola
p. 0500 438 863

Asukasliiton postiosoite on muuttunut.
(Ei käyntiosoitetta)

Uusi osoite:
PL 9
00981 Helsinki

Puhelinnumerot ja sähköpostiosoite säilyvät ennallaan.

Haluan liittyä Asukasliitto ry:n jäseneksi

Nimi _____

Puhelin _____

Sähköposti _____

Lähiosoite _____

Postinumero _____

Postitoimipaikka _____

Jäsenmaksutili FI64 4006 0010 2127 99

Henkilöjäsen 28 e

Yhdistykset:

1-50 jäsentä 40 e, yli 50 jäsentä 45 e

Postita liittymiskortti osoitteeseen:

Asukasliitto ry, PL 9, 00981 Helsinki

Jäseneksi voit liittyä myös netissä www.asukasliitto.fi

Liitto neuvo:

- vuokra-asukkaita
- osakeyhtiöiden osakkaita
- asumisoikeusasukkaita
- asukkaiden yhdistyksiä
- asukas- ja talotoimikuntia

Jäsenneuvonta

puh. 050 339 1150 (pvm)
ma-pe klo 10-14

Maksullinen neuvontapuhelin (ei-jäsenet)

puh. 0600 972 72
ma-pe klo 10-14
(puhelun hinta 1,69 e/min + pvm)